

## **Pääluokka 29**

### **OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA**

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

*Selvitysosa:*

#### **Hallinnonalan toimintaympäristö**

Kansainvälisen keskinäisriippuvuuden lisääntyminen, automaatio, robotit ja tekoäly muuttavat nopeasti yhteiskuntaa, työelämää, instituutioita, ansaintatapoja sekä ihmisten arkea ja osaamistarpeita. Ilmastonmuutos, Eurooppaan suuntautunut muuttoliike ja demokratiaan kohdistuvat maailmanlaajuiset uhat ovat tehneet toimintaympäristöstä epävarman ja muutosherkän. Epävarmuutta lisäävät meneillään olevat arvojen ja asenteiden muutokset. Osaamista, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja poliitikkojen merkitys korostuu. Rakenteellisiin muutoksiin sopeutuminen edellyttää sukupolvipoliittista näkemystä ja hallinnonalarajat ylittävää lapsi- ja nuorisopolitiikkaa sekä uusia toimia kasvatuksessa ja koulutuksessa. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä.

Maailmanlaajuisesti arvoketjuihin kytkeytyvä tuotanto on mennyt yhä enemmän osaamisintensiiviseen suuntaan. Aiempaa merkittävämpi osuus talouskasvusta muodostuu aineettomasta pääomasta ja sen tuottamasta lisäarvosta. Osaava työvoima on Suomen tärkein kilpailutekijä.

Talouden kasvun myötä työttömyys on alentunut ja avoimien työpaikkojen määrä on lisääntynyt. Työvoiman rekrytointiongelmat ovat lisääntyneet ja ne ovat rakentamisessa ja palveluissa jo yleisin toiminnan laajentamisen este. Hallituksen toteuttamalla eri koulutusasteita koskevilla uudistuksilla turvataan osaavan työvoiman saatavuus pitkällä aikavälillä. Akuuttiin työvoimatarpeeseen vastaamiseksi lisätään ja kehitetään ammatillista täsmäkoulutusta ja tehostetaan maahanmuuttajien koulutuspolkuja.

Talouden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen, velkaantuminen, väestörakenteen ja palvelujen edellytysten alueellinen eriytyminen ja julkisen sektorin sopeuttamistoimet asettavat ministeriön toiminnalle tiukat reunaehdot. Samaan aikaan kotimaiset ja kansainväliset vertailut ovat osoittaneet, että Suomen suhteellinen asema osaamisyhteiskuntana on heikentynyt. Koulutustason nousu on pysähtynyt. Nuorten osaamistaso on laskussa ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan.

Koulutusjärjestelmän laadun ja vaikuttavuuden parantaminen edellyttävät uudenlaisia, avoimia ja kokeilevia toimintatapoja sekä aiempaa aktiivisempaa kotimaisen ja kansainvälisen toimintaympäristön kehityksen seuranta ja siihen vaikuttamista. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen edellyttävät yhteistyötä lasten ja nuorten kasvuyhteisöissä.

Kulttuurin toimialan kehittäminen edellyttää toimenpiteitä luovan työn ja tuotannon, osallisuuden ja kulttuuriin osallistumisen sekä kulttuurin perustan ja jatkuvuuden strategisten tavoitteiden

toteuttamiseksi. Painopisteinä ovat toimialan valtionosuusjärjestelmän kehittäminen ja taiteilijoiden työskentelyedellytysten parantaminen. Luovat alat ovat voimakkaasti digitaalisuutta hyödyntäviä kasvualoja, joiden liiketoiminnan ja palvelujen kehittämiseksi digitaalinen kehitys tarjoaa uusia mahdollisuuksia. Kansalaisvaikuttaminen digitalisoituu ja ilmiöpohjaistuu. Erilaiset vaihtoehdot toteutukset ovat haaste demokratialle ja luottamukselle.

### **Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet**

- Osaaminen, osallisuus, sivistys ja luovuus vahvistuvat
- Yhteiskunnan yhdenvertaisuus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät
- Osaavan työvoiman saatavuus sekä tieteen taso, vaikuttavuus ja innovaatioiden kaupallistettavuus paranevat

### **Sukupuolten välinen tasa-arvo**

Luodaan ja vakiinnutetaan hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

### **Kestävä kehitys**

Edistetään Kestävän kehityksen Agenda 2030 -selonteon tavoitteiden toteutumista yhdenvertaisen, tasa-arvoisen ja osaavan Suomen kehittämisessä. Jatketaan uudistusten toimeenpanoa varhaiskasvatuksessa, yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa sekä korkeakoulutuksessa kiinnittämällä huomiota yhteisvastuun, kulttuurien moninaisuuden ja kansainvälisyyden, terveiden elämäntapojen sekä ympäristön ja elämän kunnioittamiseen. Pyritään varmistamaan kaikille avoin ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Opetusryhmäkokoja pienennetään, koulukäyntiavustajien määrää lisätään ja erityisopetuksen laatua kehitetään. Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta edistetään ja haasteellisilla alueilla toimivien päiväkotien henkilöstömäärää pyritään lisäämään. Rakennetaan koulutus- ja työelämäpolkuja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille ja aikuisille. Korkeakoulut edistävät kestävästä kehityksestä opetus- ja tutkimustoiminnassaan.

### **Kirkollisasiat**

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

### **Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)**

Mom.	Toimintamuoto	2017 TP	2018 TA	2019 TAE	2018/2019 muutos
29.10.30	Yleissivistävä koulutus	674 602	704 808	693 585	-11 223
29.10.31	Vapaa sivistystyö	145 500	152 433	159 230	6 797
29.20.30	Ammatillinen koulutus	716 535	774 071	818 251	44 180
29.20.33	Nuorten aikuisten osaamisohjelma	24 266	5 048	-	-
29.80.30	Kirjastot	3 700	3 700	3 700	0

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Mom.	Toimintamuoto	2017 TP	2018 TA	2019 TAE	2018/2019 muutos
29.80.31 ja 52	Teatterit, orkesterit ja museot	103 513	105 097	105 177	80
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	17 783	17 943	17 888	-55
29.90.50	Kuntien liikuntatoimi	19 500	19 515	19 545	30
29.91.50	Kuntien nuorisotyö	8 037	8 020	7 975	-45
<b>Yhteensä</b>		<b>1 713 436</b>	<b>1 790 635</b>	<b>1 825 351</b>	<b>34 716</b>

### Arvio valtionosuuksien ja -avustusten jakautumisesta

Kunnat ja kuntayhtymät	2017 TP	2018 TA	2019 TAE	2018/2019 muutos
— Kunnat	-80 346	-94 610	-96 444	-1 834
— Kuntayhtymät	977 863	1 022 159	1 041 976	19 817
Yksityiset	815 919	863 086	879 819	16 733

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin on 58,11 % lisättynä 14,69 eurolla kunnan asukasta kohti ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamiseksi lukiouudistuksen kunnan omarahoitusosuuteen kohdistuvan vaikutuksen vuoksi. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euromäärä, joka saadaan, kun em. lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion määräraha kerrotaan luvulla 1,3461. Kuntien rahoitusosuus on kuitenkin enintään vuoden 2017 tasossa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) muuttamiseksi siten, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kustannustason arvioidusta muutoksesta aiheutuva tarkistus valtionosuuksiin jätetään säästösyistä tekemättä vuonna 2019.

### Rahapelitoiminnan tuotto

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämisen osalta vuodelle 2019 on 542,6 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi jakamattomia voittovaroja tuloutetaan yhteensä 16,85 milj. euroa ja palautuneita käyttämättömiä veikkausvoittovaroja 4,364 milj. euroa, jolloin rahapelitoiminnan voittovaroja on käytettävissä vuonna 2019 yhteensä 563,814 milj. euroa eli noin 6,7 milj. euroa vähemmän vuoden 2018 talousarvioon verrattuna. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n mukaisesti.

### Rahapelitoiminnan voittovarot<sup>1</sup> ja samoihin tarkoituksiin myönnettyt muut määrärahat, milj. euroa

	2011 TP	2012 TP	2013 TP	2014 TP	2015 TP	2016 TP	2017 TP	2018 TA	2019 TAE
Tiede	388,3	409,9	398,8	308,6	258,3	424,9	432,7	497,3	502,5
— voittovarot	100,3	101,2	102,2	102,4	102,2	103,2	104,4	106,5	107,6
— budj.varat <sup>2</sup>	288,0	308,7	296,6	205,4	156,1	321,7	328,3	390,8	394,9
Taide	425,1	432,6	451,8	458,3	470,3	458,6	460,8	458,8	446,6
— voittovarot	220,3	222,4	224,6	237,0	236,9	233,3	233,4	244,3	246,3
— budj.varat	204,8	210,2	227,2	221,3	233,4	225,4	227,4	214,5	200,3
Liikunta	142,5	153,6	151,7	187,4	188,5	154,9	178,6	173,4	158,6

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TA	TAE
— voittovarot	141,9	150,9	151,6	147,3	148,0	147,1	166,2	164,9	154,7
— budj.varat	0,6	2,7	0,1	40,1	40,5	7,8	12,3	8,5	4,0
Nuoriso	65,2	71,8	73,9	74,3	74,4	73,1	76,8	76,5	77,0
— voittovarot	51,5	51,9	52,4	52,8	53,0	52,7	52,6	54,8	55,3
— budj.varat	13,7	19,9	21,5	21,5	21,4	20,4	24,2	21,7	21,7
<b>Voittovarot yhteensä</b>	<b>514,0</b>	<b>526,4</b>	<b>530,8</b>	<b>539,5</b>	<b>540,1</b>	<b>536,3</b>	<b>556,7</b>	<b>570,5</b>	<b>563,8</b>

<sup>1)</sup> Rahapelitoiminnan voittovarot ovat vuoteen 2017 saakka veikkausvoittovaroja.

<sup>2)</sup> Määrärahoihin ei sisälly yliopistojen valtionrahoituksen mom. 29.40.50 määrärahat.

## Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
29.10.01	<i>Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
	— vuokrasopimusvaltuus	2,7	1,6
<b>29.40</b>	<b>Korkeakouluopetus ja tutkimus</b>		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	343,3	368,4
29.40.20	<i>Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— tutkimushankevaltuus	33,0	21,0
29.40.54	<i>Strateginen tutkimusrahoitus</i> (arviomääräraha)		
	— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,3	1,0

## Hallinnonalan määrärahat vuosina 2017—2019

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019 1000 €	%
<b>01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot</b>	<b>248 637</b>	<b>244 408</b>	<b>247 235</b>	<b>2 827</b>	<b>1</b>
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 674	17 672	17 851	179	1
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	60 205	58 458	59 075	617	1
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 972	7 453	6 315	-1 138	-15

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019 1000 €	%
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 058	3 058	3 108	50	2
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	29 688	28 601	31 000	2 399	8
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 537	1 537	1 337	-200	-13
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 313	3 313	3 313	—	0
52. Valtion rahoitus evankelis- luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	114 000	114 000	114 000	—	0
53. Eräät maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)	8 090	8 090	9 010	920	11
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 100	2 226	2 226	—	0
<b>10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus</b>	<b>903 894</b>	<b>945 895</b>	<b>927 862</b>	<b>-18 033</b>	<b>-2</b>
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 183	41 254	43 077	1 823	4
20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	34 016	39 557	24 707	-14 850	-38
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	674 602	704 808	693 585	-11 223	-2
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	145 500	152 433	159 230	6 797	4
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 593	7 843	7 263	-580	-7
<b>20. Ammatillinen koulutus</b>	<b>759 287</b>	<b>813 786</b>	<b>853 045</b>	<b>39 259</b>	<b>5</b>
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 975	7 930	8 057	127	2
21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	10 511	26 737	26 737	—	0

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019	
				1000 €	%
30. Valtionosuus ja -avustus ammattilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	716 535	774 071	818 251	44 180	6
(33.) Nuorten aikuisten osaamisohjelma (kiinteä määräraha)	24 266	5 048	—	-5 048	-100
<b>40. Korkeakouluopetus ja tutkimus</b>	<b>3 329 387</b>	<b>3 303 782</b>	<b>3 132 442</b>	<b>-171 340</b>	<b>-5</b>
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 081	11 605	11 499	-106	-1
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 960	17 031	20 439	3 408	20
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 145	1 113	1 090	-23	-2
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 681	1 648	1 637	-11	-1
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	110 981	142 821	54 915	-87 906	-62
22. Tutkimusinfrastruktuurihank keiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	8 500	8 500	8 500	—	0
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 800 814	1 767 428	1 748 613	-18 815	-1
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	221 610	276 665	276 115	-550	0
53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	104 380	106 497	107 567	1 070	1
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	46 004	54 379	55 631	1 252	2
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	834 915	826 250	826 464	214	0
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	19 317	19 845	19 972	127	1
(86.) Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (siirtomääräraha 2 v)	—	24 000	—	-24 000	-100

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019 1000 €	%
(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	150 000	46 000	—	-46 000	-100
<b>70. Opintotuki</b>	<b>714 907</b>	<b>588 895</b>	<b>587 115</b>	<b>-1 780</b>	<b>0</b>
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	696	613	633	20	3
52. Opintolainojen valtioneuvoston takaus (arviomääräraha)	34 605	54 200	59 200	5 000	9
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	602 051	449 326	442 156	-7 170	-2
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	30 712	31 456	31 626	170	1
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	46 843	53 300	53 500	200	0
<b>80. Taide ja kulttuuri</b>	<b>460 806</b>	<b>458 802</b>	<b>446 607</b>	<b>-12 195</b>	<b>-3</b>
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 052	3 966	4 101	135	3
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 121	2 277	2 106	-171	-8
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 093	19 316	19 794	478	2
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 937	4 866	5 194	328	7
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 080	5 969	6 663	694	12
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	17 971	18 960	19 064	104	1
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	15 400	15 686	16 043	357	2
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 700	3 700	3 700	—	0
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	48 388	48 565	46 482	-2 083	-4

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019	
				1000 €	%
(35.) Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	8 000	8 000	—	-8 000	-100
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	0	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648	26 648	24 648	-2 000	-8
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	8 293	7 880	3 915	-3 965	-50
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	14 059	14 615	14 853	238	2
52. Rahapeliominnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	233 369	238 294	246 260	7 966	3
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	26 847	27 381	26 894	-487	-2
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 950	1 950	1 950	—	0
(59.) Eräät avustukset Kansallisgallerialle (siirtomääräraha 2 v)	10 000	—	—	—	0
72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739	739	739	—	0
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	5 159	3 688	3 899	211	6
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	50	50	—	0
96. Lahjoitus Suomalaisvirolaisen kulttuurisätiön pääomaan (siirtomääräraha 2 v)	—	6 000	—	-6 000	-100
<b>90. Liikuntatoimi</b>	<b>178 562</b>	<b>173 433</b>	<b>158 641</b>	<b>-14 792</b>	<b>-9</b>
30. Avustus Liikkuva koulu- ja Liikkuva opiskelu -ohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)	7 000	7 000	3 500	-3 500	-50



## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	v. 2017 tilinpäätös 1000 €	v. 2018 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2019 esitys 1000 €	Muutos 2018—2019 1000 €	%
50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	166 236	164 939	154 667	-10 272	-6
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)	1 826	1 494	474	-1 020	-68
(55.) Valtionavustus liikuntapaikan rakentamiseen KymiRing Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)	3 500	—	—	—	0
<b>91. Nuorisotyö</b>	<b>76 795</b>	<b>76 493</b>	<b>76 993</b>	<b>500</b>	<b>1</b>
50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	52 642	54 770	55 320	550	1
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	20 003	19 923	19 523	-400	-2
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	4 150	1 800	2 150	350	19
<b>Yhteensä</b>	<b>6 672 274</b>	<b>6 605 494</b>	<b>6 429 940</b>	<b>-175 554</b>	<b>-3</b>
Henkilöstön kokonaismäärä	2 568	2 510	2 474		

### 01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

#### 01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 851 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin.

*Selvitysosa:* Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja ministeriön toimialaa ohjaavaa. Tiedolla johtaminen tukee ministeriön päätöksentekoa ja strategista toimintaa.

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.

3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja työllisyyden kehityksestä sekä muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

4. Ministeriön johtamista ja toiminnan laatua kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia.

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	18 819	17 872	18 051
<b>Bruttotulot</b>	793	200	200
<b>Nettomenot</b>	18 026	17 672	17 851
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 606		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 254		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkaliukumasäästön VNHY-osuuden tarkistus (siirto momentille 23.01.01)	-7
Säästöjen VNHY-osuuden palautus momentilta 23.01.01	45
Ylimmän johdon nimityksestä aiheutuvat kustannukset (Lupa- ja valvontavirasto)	50
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-15
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-9
Kärkihankerahoituksen päätyminen (HO 2015)	-338
Palkkausten tarkistukset	636
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-6
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-128
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-180
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-55
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	186
<b>Yhteensä</b>	<b>179</b>

2019 talousarvio	17 851 000
2018 talousarvio	17 672 000
2017 tilinpäätös	19 674 000

### 02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 59 075 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liikeloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) 15 006 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkinkirekisterin kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 10) enintään 14 677 000 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittaman Erasmus + -ohjelman ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

*Selvitysosa:* Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijaviraston. Opetushallitus edistää osaamista, sivistyksen ja avarakatseisuuden vahvistumista yhteiskunnassa, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestäväen hyvinvoinnin lisääntymistä sekä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista. Osaamista kehittämällä luodaan pohjaa kestäväälle kasvulle. Määrärahasta maksetaan myös tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia valtionhallinnossa sekä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa tapahtuvista suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti sekä sopimusten tekemisestä aiheutuvia kuluja.

*Tuotokset ja laadunhallinta*

### Määrälliset tavoitteet (kpl)

Tavoite/tehtävä	Mittari	Mittayksikkö	2018 arvio	2019 tavoite
Kansainväliset liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat	Rahoitettu liikkuvuus	Kpl	28 000	30 000
Opintopolku on koulutuksen valtakunnallinen palveluportaali	Opintopolku palvelun käyttäjämäärät	Lkm	7 000 000	7 500 000
Hakijamäärät perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin, korkeakouluihin ja aikuiskoulutuksiin	Koulutuksen hakijamäärät	Lkm	360 000	380 000
Osaamisen osoittaminen	Opetushall. tutkinnot	Lkm	400	400
	Valt.hall. kielitutkinnot	Lkm	1 000	1 000
	Yleiset kielitutk.	Lkm	9 500	9 500
	Aukt. kääntäjän tutkinto	Lkm	100	100
	Aukt. kääntäjän oikeuden saaneet	Lkm	50	50
	Tutkinnon tunnustaminen	Lkm	850	850
Maksullisen julkaisutoiminnan laajuus	Julkaisut ja oppimateriaalit	Kpl	60 000	60 000
Koulutuspoliittisten tavoitteiden ja varhaiskasvatuksen sekä opetustoimen tuloksellisuuden tukeminen	Maksullisen toiminnan koulutettavapäivät	Kpl	10 000	10 000

### Palvelukyky ja laatu

Tavoite/tehtävä	Mittari	Mittayksikkö	2018 arvio	2019 tavoite
Päätösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk	3,5	3,0
Asiakastyytyväisyys	Kv-ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1—100	90	
	Maksullinen koulutus	1—5	4,1	4,1
	Opintopolku	4—10	8,5	8,5

### Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallituksen toiminta ja talous perustuvat selkeään, asiakaslähtöiseen, muutoskykyiseen sekä digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntävään toimintatapaan. Toiminnassa otetaan käyttöön digitaalisia palveluita ja hyödynnetään kokeiluja, kehitetään johtamista ja toimintatapoja sekä kevennetään hallintoa.

— Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toiminta osana Opetushallitusta vakiintuu uudistuksen tavoitteiden mukaisesti niin, että toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kasvaa ja toiminta tehostuu. Sekä Ylioppilastutkintolautakunnan että Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen riippumaton asema on turvattu.

### Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	2018 arvio	2019 tavoite
Henkilötyövuodet (kaikki mom. yht.; sisältää ulkomaan lehtorit) (htv)	371	372

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Mittari	2018 arvio	2019 tavoite
Henkilötyövuodet (toimintamenot) (htv)	337	340
Johtajuusindeksi (1—5)	3,4	3,5
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,5	3,6
Henkilöstön lähtövaihtuvuus (%)	10,0	10,0
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	6,0	6,0

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	84 537	97 600	98 217
<b>Bruttotulot</b>	47 713	39 142	39 142
<b>Nettomenot</b>	36 824	58 458	59 075
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 292		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	15 470		

**Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)**

	2019 esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	1 300
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>	2 900
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)</b>	-1 600
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	45
<b>Hintatuki</b>	620
<b>Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %</b>	66

**Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)**

	2019 esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	2 000
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>	1 800
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)</b>	200
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	112

**Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)**

	2019 esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	500
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>	900
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)</b>	-400
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	56

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Euroguidance-palvelut (siirto momentilta 32.30.01)	80
Kokeilukeskustoiminnan vakiinnuttaminen	360
Kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten laajennus koskemaan myös varhaiskasvatusta	549
Opetushallituksen Oppilas-, opiskelija- ja tutkintotietojen sähköinen käsittelyjärjestelmä (siirto momentille 28.70.20)	-700
Opetushallituksen Oppilas-, opiskelija- ja tutkintotietojen sähköinen käsittelyjärjestelmä (siirto momentilta 28.90.30)	100
Opetushallituksen Oppilas-, opiskelija- ja tutkintotietojen sähköinen käsittelyjärjestelmä (siirto momentilta 32.01.01)	50
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-5
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-13
Palkkausten tarkistukset	617
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-5
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-135
Toimintameno säästö (HO 2015)	-230
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-99
Työajan pidentäminen (Kiky)	-1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-54
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	126
Vuokramenojen indeksikorotus	11
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-42
Tasomuutos	8
<b>Yhteensä</b>	<b>617</b>

2019 talousarvio	59 075 000
2018 talousarvio	58 458 000
2017 tilinpäätös	60 205 000

*03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 315 000 euroa.

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 3 706 000 euroa kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenojen maksamiseen
- 2) enintään 2 609 000 euroa ylioppilastutkintolautakunnan kanslian toimintamenojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	15 029	14 355	13 217
<b>Bruttotulot</b>	7 460	6 902	6 902
<b>Nettomenot</b>	7 569	7 453	6 315
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 210		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 613		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirron palautus momentille 29.10.01)	-400
Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirron palautus momentille 29.10.20)	-800
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-4
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Palkkausten tarkistukset	121
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
Toimintameno säästö (HO 2015)	-60
Työajan pidentäminen (Kiky)	1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-11
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	27
Vuokramenojen indeksikorotus	2
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-5
Tasomuutos	2
<b>Yhteensä</b>	<b>-1 138</b>

2019 talousarvio	6 315 000
2018 talousarvio	7 453 000
2017 tilinpäätös	6 972 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 108 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön
- 2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen.

*Selvitysosa:*

**Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	369 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 739 000
<b>Yhteensä</b>	<b>3 108 000</b>

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalais toimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	50
<b>Yhteensä</b>	<b>50</b>

2019 talousarvio	3 108 000
2018 talousarvio	3 058 000
2017 tilinpäätös	3 058 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 000 000 euroa.

*Selvitysosa:*

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**



## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

---

Tasomuutos	2 399
<b>Yhteensä</b>	<b>2 399</b>

---

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	31 000 000
2018 talousarvio	28 601 000
2017 tilinpäätös	29 687 636

### 50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 337 000 euroa.

#### Käyttösuunnitelma (euroa)

---

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	573 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
<b>Yhteensä</b>		<b>1 337 000</b>

---

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Kertamenojen poistuminen	-200
<b>Yhteensä</b>	<b>-200</b>

---

2019 talousarvio	1 337 000
2018 talousarvio	1 537 000
2017 tilinpäätös	1 537 000

### 51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 313 000 euroa.

#### Käyttösuunnitelma (euroa)

---

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 543 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle — mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	134 000 52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	524 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
<b>Yhteensä</b>		<b>3 313 000</b>

2019 talousarvio	3 313 000
2018 talousarvio	3 313 000
2017 tilinpäätös	3 313 000

### 52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 114 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

*Selvitysosa:* Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

2019 talousarvio	114 000 000
2018 talousarvio	114 000 000
2017 tilinpäätös	114 000 000

### 53. Eräät maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden koulutuspolkujen nopeuttamisesta ja tukemisesta sekä suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumista edistävästä toimista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

*Selvitysosa:*

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

---

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoiminta	6 000
Opintotukioikeuden laajentaminen oppivelvollisuusiän ylittäneisiin (siirto momentille 29.70.55)	-1 080
Turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuneen määräaikaisen lisäyksen poistuminen	-4 000
<b>Yhteensä</b>	<b>920</b>

---

Momentin nimike on muutettu.

2019 talousarvio	9 010 000
2018 talousarvio	8 090 000
2017 tilinpäätös	8 090 000

### 66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 226 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

---

Unescon jäsenmaksu	1 440 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaissopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOLle	118 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	21 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	15 000
OECD/CERI jäsenmaksu	30 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	320 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	21 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	77 000
OECD/INES jäsenmaksu	29 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	16 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	19 000
<b>Yhteensä</b>	<b>2 226 000</b>

---

2019 talousarvio	2 226 000
2018 talousarvio	2 226 000
2017 tilinpäätös	2 099 929

## 10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

*Selvitysosa:* Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, yleissivistävälle koulutukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Koulutuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat ja erot oppimisessa ja hyvinvoinnissa kaventuvat
- Varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

### **Koulutuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat ja erot oppimisessa ja hyvinvoinnissa kaventuvat**

Varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Yhteiskunnan eheys, aktiivinen kansalaisuus sekä elinikäinen oppiminen vahvistuvat. Esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet, oppilas- ja opiskelijahuolto sekä turvallinen oppimisympäristö.

#### *Toiminnalliset tavoitteet*

- Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat ja opiskelijat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy laadullisesti ja määrällisesti entisestään paranee
- Lukiokoulutuksen uudistuksilla vahvistetaan opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää kansainvälistymistä tukevaa osaamistaan ja mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja korkeakouluopintoihin jo lukio-opintojensa aikana lukion sijaintipaikasta riippumatta. Uudistuksilla lisätään opiskelijoiden hyvinvointia, tuetaan opinnoissa etenemistä ja ehkäistään sytjätymistä.
- Ylioppilastutkinnon kokeiden rajoittamattomalla uusimismahdollisuudella lisätään opiskelijan oikeuksia, vähennetään henkisiä paineita ja lisätään yhdenvertaisuutta jatko-opintoihin hakeutumisessa.
- Vakiinnutetaan luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestäminen maahanmuuttajille vapaan sivistystyön koulutuksena ja oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen alkuvaiheen lukutaitovaiheessa.
- Luonnontieteiden ja matematiikan osaamista, lasten monilukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista vahvistetaan valtakunnallisella kehittämisohjelmalla. Jatketaan kielitaidon vahvistamista tukemalla laajamittaista ja suppeaa kaksikielistä opetusta ja kielikylypytoimintaa sekä kielikokeiluilla

— Vahvistetaan lasten ja nuorten emotionaalisia ja psykososiaalisia taitoja sekä jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi

— Edistetään koulutuksen tasa-arvoa mm. valtionavustuksin

### OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2006—2015 ja tavoite 2018

	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 <sup>1</sup> tavoite
Lukutaito	547	536	524	526	538—550
Matematiikka	548	541	519	511	538—550
Luonnontiede	563	554	546	531	550—560

<sup>1)</sup> Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2007, 2010, 2013, 2016 ja 2019.

### Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS<sup>1</sup>) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla<sup>2</sup>

	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 <sup>3</sup> tavoite
Pääalue	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito
Pistemäärä	31	29	33	41	20—28

<sup>1)</sup> ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

<sup>2)</sup> Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suorituksiin.

<sup>3)</sup> Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2007, 2010, 2013, 2016 ja 2019.

### Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)<sup>1</sup>

	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 <sup>2</sup> tavoite
Lukutaito	88	86	95	94	85—90
Matematiikka	81	82	85	82	75—80
Luonnontiede	86	89	93	96	85—90

<sup>1)</sup> Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

<sup>2)</sup> Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2007, 2010, 2013, 2016 ja 2019.

### Varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti. Yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa on toteutettavana tai tekeillä useita strategia- ja lainsäädäntöhankkeita. Varhaiskasvatuksessa, yleissivistävässä koulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä huomioidaan julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimet.

*Toiminnalliset tavoitteet*

- Varhaiskasvatusta ohjaavan lainsäädännön valmistelua jatketaan kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostaman kokonaisuuden (Educare) perustalta.
- Toimialan yleisiä suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtäviä ja varhaiskasvatustoimijoiden tietojohdantamista vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen tietotuotantoa ja toteuttamalla valtakunnallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto
- Erityisen koulutustehtävän valtakunnalliset kehittämisluokit toimivat osaamisalojensa valtakunnallisina koulutuksen kehittäjinä.
- Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen saavutettavuutta turvataan eri keinoin
- Lukiolainsäädännön 2018 uudistukset toteutetaan asteittain ottaen huomioon opiskelijan oikeusturvan toteutuminen. Uudistuksilla varmistetaan laaja yleissivistys. Opintojen uusi rakenne mahdollistaa entistä joustavamman opetuksen järjestämisen ja laajempien opintokokonaisuuksien rakentamisen. Se vähentää opintojen pirstaleisuutta ja vahvistaa opiskelijoiden kokonaisuuksien hallintaa.
- Oppimisympäristöjen turvallisuutta edistetään jatkamalla valtakunnallista ohjelmaa oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin edistämiseksi.

**Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat**

Tavoitteena on uudistaa koulujen ja oppilaitosten pedagogiikkaa, opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus kykenevät vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

*Toiminnalliset tavoitteet*

- Toimeenpannaan Uusi Peruskoulu -ohjelmaa. Hankkeessa uudistetaan peruskoulua, oppimisympäristöjä ja opetuksen digitalisaatiota
- Toteutetaan Uusi lukio — uskalla kokeilla -kehittämisohjelmaa jatkamalla tuntijakokokeilua ja lukion kehittämisverkoston toimintaa
- Laajennetaan oppimistapoja sekä uudistetaan pedagogiikkaa edistämällä yleissivistävässä koulutuksessa siirtymistä kohti oppijalähtöisiä digitaalisia oppimistuotteita. Luodaan tapoja tukea avoimen oppimateriaalin tuotantoa ja levitystä. Kehitetään digitaalisen oppimisen ekosysteemi sekä vahvistetaan digitaalisten oppimistuotteiden yhteentoimivuuden edellytyksiä. Voimistetaan digitaalisiin oppimistuotteisiin keskittyvän avoimen ja kokeilevan kehittäjäkulttuurin toimintaedellytyksiä
- Tavoitteena on edistää tulevaisuudessa tarvittavan laaja-alaisen yleissivistyksen ja korkeatasoisen osaamisen vahvistumista lukiokoulutuksessa. Oppimisympäristöjä monipuolistetaan ja teknologiaa hyödynnetään luontevasti osana opiskelua.
- Lukion toimintarakenteiden uudistumisen myötä opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan opintojakson suorittamisen aikana entistä monipuolisemmin. Opiskelijan edellytykset itsearviointiin lisääntyvät.
- Ylioppilastutkinto toteutetaan vuonna 2019 hyödyntämällä kaikissa kokeissa tieto- ja viestintäteknologiaa. Ylioppilastutkintolainsäädännön vuoden 2018 uudistus otetaan asteittain käyttöön ottaen huomioon kokelaiden oikeusturvan toteutuminen. Uudistuksilla vahvistetaan ylioppilastutkinnon asemaa lukion päättötutkintona ja sen hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

— Valtion rahoittamalla opetus- ja kasvatustoimen henkilöstökoulutuksella tuetaan koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa ja kehitetään toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa tarvittavaa osaamista. Painopisteinä ovat pedagogiikan, oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin uudistaminen ja kokeilut, kiusaamisen ehkäisy, kasvatuksen ja opetuksen tuki sekä kulttuurinen moninaisuus

— Edistetään oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

### Oppilas- ja opiskelijamäärät vuosina 2016—2019

	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 arvio	2019 arvio
Varhaiskasvatus <sup>1</sup>	227 608	228 840	227 490	226 330
Esiopetus <sup>2</sup>	62 411	61 063	61 000	60 000
Perusopetus, oppivelvolliset <sup>2</sup>	535 919	543 229	544 000	544 000
Perusopetus, oppivelvollisuuden ylittäneet	2 950	3 727	3 990	3 990
Lisäopetus	880	841	860	860
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 501	1 579	1 510	1 510
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 978	9 821	9 900	9 900
Maahanmuuttajien valmistava opetus <sup>3</sup>	5 631	3 478	3 400	3 400
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	1 863	1 897	2 000	2 000
Lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma <sup>4</sup>	95 250	93 880	95 700	95 700
Lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma <sup>4</sup>	5 030	6 650	7 500	7 500
Aineopiskelijoiden suorittamien lukion kurssien lukumäärien perusteella lasketut laskennalliset opiskelijat	1 205	1 095	1 290	1 290

<sup>1</sup> Kuntien järjestämä varhaiskasvatus, sisältää koko- ja osa-aikaisen varhaiskasvatuksen lapset päiväkodissa ja perhepäivähoidossa sekä ostopalveluina ja palveluseteleillä järjestetyn varhaiskasvatuksen. Vuoden 2017 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2016 tasolla.

<sup>2</sup> Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät).

<sup>3</sup> Vuodesta 2018 alkaen maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa ei enää ole 17 vuotta täyttäneitä. Vuodesta 2017 alkaen oppilasmäärä on laskennallinen (arvio 26 suoritettua kurssia/vuosi).

<sup>4</sup> Opiskelijamäärät sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan rahoitettavat opiskelijat (ei valtion, eikä yliopistojen lukio-opiskelijoita). Toteumatieto on rahoitukseen oikeuttavien opiskelijoiden laskentapäivien painotettu keskiarvo. Vuoteen 2017 asti opiskelijamäärät ovat alle- ja yli 18-vuotiaana aloittaneita ja vuodesta 2018 alkaen nuorten ja aikuisten opetussuunnitelman mukaan opiskelevia.

#### 01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 077 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen

3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

### Valtuus

Opetushallitus saa tehdä Valteri-koulu Mäntykankaan uusista tiloista aiheutuvan vuokrasopimuksen siten, että koulun vuokramenot vuodesta 2021 alkaen ovat vuositasolla yhteensä enintään 1 550 000 euroa.

*Selvitysosa:* Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

### Oppilasmäärät

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	791	812	845	866
Suomalais-venäläinen koulu	707	712	717	727
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	364	343	347	334
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	620	549	620	620
Koulukotien perusopetus	106	111	111	111
Helsingin eurooppalainen koulu	277	274	289	289
<b>Yhteensä</b>	<b>2 865</b>	<b>2 801</b>	<b>2 929</b>	<b>2 947</b>

### Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
<b>Ohjaustoiminta kentällä</b>				
— ohjauskäyntejä	1 348	1 932	1 744	1 912
<b>Tilapäinen opetus ja kuntoutus</b>				
— tukijaksopäivät	3 354	4 054	4 308	4 109
— tukijaksojen oppilaat	438	477	465	476

### Henkilötyövuodet

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	76	75	77	74
Suomalais-venäläinen koulu	82	82	76	75
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	567	527	553	557
Eurooppa-koulut	31	27	32	32
Helsingin eurooppalainen koulu	60	61	60	61



**Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus**

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Työtyytyväisyys (1—5)	-	4	4	4
<b>Yhteensä</b>	816,2	772	798	803

**Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Kielikoulut	3 695 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	33 124 000
Koulukotien perusopetus	1 669 000
Eurooppa-koulut	1 845 000
Helsingin eurooppalainen koulu	2 744 000
<b>Yhteensä</b>	43 077 000

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	59 461	63 254	64 077
<b>Bruttotulot</b>	20 960	22 000	21 000
<b>Nettomenot</b>	38 501	41 254	43 077
<b>Siirtyneet erät</b>			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	14 612		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	18 294		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 150 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Saamenkielisen varhaiskasvatuksen valtionavustukset (siirron palautus momentilta 29.10.30)	80
Vaativan erityisen tuen kehittäminen (siirron palautus momentilta 29.10.20)	800
Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirron palautus momentilta 29.01.03)	400
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-40
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-10
Palkkausten tarkistukset	1 023
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-10
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-210
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-438
Työajan pidentäminen (Kiky)	-1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-96
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	306
Vuokramenojen indeksikorotus	50
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-31
<b>Yhteensä</b>	1 823

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

2019 talousarvio	43 077 000
2018 talousarvio	41 254 000
2017 tilinpäätös	42 183 000

### 20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 707 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) enintään 408 000 euroa vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen kehittämis-, tutkimus-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 3) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen tilastoinnin, tietoteknisten palvelujen sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien rahoittamiseen
- 5) enintään 300 000 euroa perusopetuksen A1-kielen opetuksen varhentamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 6) enintään 5 000 000 euroa viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilusta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) enintään 10 000 000 euroa tutoropettajatoiminnan vakiinnuttamiseen
- 8) enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

A1-kielen opetuksen varhentaminen perusopetuksessa	300
Kertamenon poistuminen	-6 150

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Tutoropettajatoiminnan vakiinnuttaminen	10 000
Vaativan erityisen tuen kehittäminen (siirron palautus momentille 29.10.01)	-800
Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun laajentaminen	5 000
Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirron palautus momentilta 20.01.03)	800
Kärkihankerahoituksen päättyminen (HO 2015)	-24 000
<b>Yhteensä</b>	<b>-14 850</b>

2019 talousarvio	24 707 000
2018 talousarvio	39 557 000
2017 tilinpäätös	34 016 000

### 30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 693 585 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 2 076 000 euroa avustuksina edellä mainitun lain 44 §:n 2 momentin mukaisesti yksityisten perusopetuksen opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin
- 4) enintään 6 000 000 euroa edellä mainitun lain mukaisiin joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin
- 5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 6) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 7) enintään 5 575 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspilvipalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen, oppilaitosten ja kunnallisen varhaiskasvatuksen kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin
- 8) enintään 30 228 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen, koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan

9) enintään 842 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina esi- ja perusopetuksen sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen laajamittaisen ja suppean kaksikielisen opetuksen järjestämiseen sekä kielikylpytoimintaan

10) enintään 2 865 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:ssä tarkoitettuina valtionavustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen

11) enintään 10 000 000 euroa positiivisen diskriminaation avustuksiin varhaiskasvatuksen järjestäjille

12) enintään 120 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatusturvapalveluiden turvaamiseksi

13) enintään 18 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen

14) enintään 75 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen

15) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen

16) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen

17) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

*Selvitysosa:* Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009), kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) ja lukiolain (629/1998) muuttamisesta. Valtionavustuksilla mahdollistetaan yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen strategisten tavoitteiden toteutumista.

#### **Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)**

---

#### **VALTIONOSUUEDET JA RAHOITUS**

---

### 1. Lukiokoulutus ja lukioon valmistava koulutus

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	600 513 000
— kunnallinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (86 510 * 6 004,29 €)	505 584 000
— yksityinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (9 220 * 6 347,90 €, sis. alv.)	57 276 000
— kunnallinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (5 760 * 3 360,57 €)	20 211 000
— yksityinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (1 720 * 3 620,10 €, sis. alv.)	6 281 000
— erityinen koulutustehtävä	11 161 000
Kuntien rahoitusosuus	-440 279 000
Valtionosuus	160 234 000

### 2. Esi- ja perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

2.1. Perusopetukseen valmistava opetus	48 673 000
2.2. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus	21 014 000
2.3. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat 5-vuotiaat	3 681 000
2.4. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
2.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	3 303 000
2.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
2.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	47 407 000
2.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	180 811 000
2.9. Sisäoppilaitoslisä	2 662 000
2.10. Koulukotikorotus	970 000
2.11. Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
2.12. Lisäopetus	6 643 000
2.13 Yksityisten kielikoulujen 2-vuotisessa esiopetuksessa olevat 5-vuotiaat	314 000

### 3. Taiteen perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

Opetustuntikohtainen taiteen perusopetuksen valtionosuus	78 705 000
--	------------

### 4. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

### Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä

618 379 000

### VALTIONAVUSTUKSET

#### 5. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset

5.1. Yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten kansainväliseen toimintaan (enintään)	5 575 000
5.2. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen (enintään)	30 228 000
5.3. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylytoiminta (enintään)	842 000
5.4. Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	2 865 000
5.5. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (enintään)	1 300 000
5.6. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään)	2 076 000

---

**6. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset**

---

6.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen	2 200 000
6.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
6.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	18 975 000

**7. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset**

---

7.1. Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (enintään)	150 000
7.2. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	120 000
7.3. Positiivisen diskriminaation avustukset varhaiskasvatuksen järjestäjille	10 000 000

**8. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat valtionavustukset**

---

8.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki	500 000
8.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot	300 000

---

**Valtionavustukset yhteensä** 75 206 000

---

**Yhteensä** 693 585 000

---

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

**Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)**

---

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa	6 600,54 euroa/asukas
Lukiokoulutus	5 906,15 euroa/opiskelija
Taiteen perusopetus	76,83 euroa/opetustunti
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 9 041 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

---

Kertamenojen poistuminen	-15 040
Kustannustason muutos, taiteen perusopetus	-309
Kustannustason muutos (esi- ja perusopetus)	286
Kustannusten jaon tarkistus, lukiokoulutus	-2 700
Lukioudistuksen käynnistyminen	398
Positiivisen diskriminaation avustukset varhaiskasvatuksen järjestäjille	10 000

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Saamenkielisen varhaiskasvatuksen valtionavustukset (siirron palautus momentille 29.10.01)	-80
Suoritemääräarvion muutos, esi- ja perusopetus	-5 478
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen	2 000
Kärkihankerahoituksen päättyminen (HO 2015)	-300
<b>Yhteensä</b>	<b>-11 223</b>

2019 talousarvio	693 585 000
2018 talousarvio	704 808 000
2017 tilinpäätös	674 602 396

### 31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 159 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu-nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 5 418 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

### Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 729 629	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	255 582	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	160 758	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	54 801	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tuntitai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

*Selvitysosa:* Valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärästä ylläpitäjille myönnetään maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 4 927 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärästä on tarkoitus myöntää luku- ja kirjoitustaidon ja suomen/ruotsin kielen koulutuksen lisäämiseen valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 4 000 000 euroa.

### Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	82 202 000	3 012 000	85 214 000
Kansanopistot	46 742 000	2 206 000	48 948 000
Opintokeskukset	14 769 000	150 000	14 919 000
Kesäyliopistot	5 172 000	50 000	5 222 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus	4 927 000	-	4 927 000
<b>Yhteensä</b>	<b>153 812 000</b>	<b>5 418 000</b>	<b>159 230 000</b>

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla mahdollistetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutuminen. Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia. Nuorisotakuun opintoseteliavustukset suunnataan nuorten maahanmuuttajien opiskelu- ja kielitaitoa parantavaan koulutukseen.

### Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	84,66 euroa/opetustunti
Kansanopistot	297,48 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	141,29 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	156,94 euroa/opetustunti

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustason tarkistus (kansalaisopistot)	792
Kustannustason tarkistus (kansanopistot)	169
Kustannustason tarkistus (kesäyliopistot)	1
Kustannustason tarkistus (opintokeskukset)	1 835
Luku- ja kirjoitustaidon ja suomen/ruotsin kielen koulutuksen lisääminen	4 000
<b>Yhteensä</b>	<b>6 797</b>

2019 talousarvio	159 230 000
2018 talousarvio	152 433 000
2017 tilinpäätös	145 499 667

### 51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 263 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:



## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

1) 268 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

2) 6 019 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle

3) 976 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yleissivistävän koulutuksen järjestöille	271 000
Kesälukioseura ry:lle	128 000
Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukemiseen	148 000
Suomi-koulujen toiminnan tukemiseen	429 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	268 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	1 916 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 195 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 117 000
Karjalan Liitolle	131 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	499 000
Sofian kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan	83 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	78 000
<b>Yhteensä</b>	<b>7 263 000</b>

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenojen poistuminen	-580
<b>Yhteensä</b>	<b>-580</b>

2019 talousarvio	7 263 000
2018 talousarvio	7 843 000
2017 tilinpäätös	7 593 000

## 20. Ammatillinen koulutus

*Selvitysosa:*

### **Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa ammatilliselle koulutukselle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- ammatillinen koulutus tuottaa työmarkkinoille osaavaa työvoimaa, tukee työ- ja elinkeinoelämän uudistamista ja luo edellytyksiä uuden yritystoiminnan syntymiselle
- ammatillinen koulutus tuottaa yksilöille ammattiosaamista ja geneerisiä taitoja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi työuran eri vaiheissa
- ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmä toimii asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti.

### **Toiminnallinen tuloksellisuus**

*Ammatillinen koulutus tuottaa työmarkkinoille osaavaa työvoimaa, tukee työ- ja elinkeinoelämän uudistamista ja luo edellytyksiä uuden yritystoiminnan syntymiselle*

Ammatillisen koulutuksen rooli osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa on keskeinen. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee kyetä reagoimaan toiminta-alueillaan nopeasti ja oikea-aikaisesti muuttuviin tarpeisiin suunnatessaan koulutuspalveluitaan työelämän ja yksilöiden osaamistarpeita yhteen sovittaen. Ammatillisen koulutuksen avulla edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä. Kun työtehtävät ja tavat tehdä työtä muuttuvat, tarvitaan jatkuvasti uudenlaista osaamista ja uudenlaisia osaamisten yhdistelmiä, joilla vastataan muuttuviin tarpeisiin. Tämä edellyttää ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuuden vahvistamista.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Jatketaan ammatillisen koulutuksen tarjonnan lisäystä muuttuviin osaamistarpeisiin vastaamiseksi sekä jatketaan ja kehitetään pilotteja, joilla vastataan äkillisiin työvoimatarpeen muutoksiin täsmäkoulutuksilla.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät suuntaavat koulutuspalveluitaan työelämän osaamistarpeiden mukaisesti reagoiden ennakoivasti ja joustavasti toiminta-alueillaan tapahtuviin muutoksiin. Koulutustarjontaa kohdennetaan osaajapula-aloille ja kasvun kannalta keskeisille aloille.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ohjataan tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvilla, vuosittaisen rahoituksen määräämiseksi tehtävillä suorite- ja strategiarahoituspäätöksillä sekä informaatio-ohjauksella. Toiminnanohjausprosesseja tehostetaan ja prosessien läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutteisuutta lisätään ministeriön ja koulutuksen järjestäjien välistä päätöksenteko- ja asiointijärjestelmää kehittämällä.
- Rahoitusjärjestelmän ohjausmekanismeilla kannustetaan koulutuksen järjestäjiä tavoitteiden mukaiseen ja tulokselliseen toimintaan. Ammatillisen koulutuksen rahoitus jakaantuu laskennalliseen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen sekä hakemusten perusteella maksettavaan strategiarahoitukseen. Vuonna 2019 perusrahoituksen osuus on 95 prosenttia ja suoritusrahoituksen osuus 5 prosenttia laskennallisesta rahoituksesta. Vaikuttavuusrahoitusta ei vielä makseta.
- Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta vahvistetaan tutkintorakennetta ja tutkintoja kehittämällä. Tutkintorakenneuudistuksen myötä vuoden 2019 alusta lukien ammatillisia

perustutkintoja on 43, ammattitutkintoja 65 ja erikoisammattitutkintoja 56. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta ja tutkintoja kehitetään kuitenkin jatkuvasti vastaamaan työelämän muuttuvia osaamistarpeita yhteistyössä ammatillisen koulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

*Ammatillinen koulutus tuottaa yksilöille ammattiosaamista ja geneerisiä taitoja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi työuran eri vaiheissa*

Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tuottaa yksilöille työelämässä tai jatko-opinnoissa tarvittavaa ammattiosaamista ja geneerisiä taitoja. Tärkein geneerinen taito on jatkuvan oppimisen taito, jonka avulla kukin voi itse arvioida omaa osaamistaan sekä päivittää ja lisätä sitä työelämän ja omien tarpeiden mukaan. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on myös turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa. Ammatilliseen koulutukseen hakeudutaan pääasiassa jatkuvan haun kautta joustavasti ympäri vuoden. Koulutukseen tulee voida hakea ja päästä silloin, kun siihen on tarve. Keväällä järjestettävä valtakunnallinen yhteishaku on tarkoitettu peruskoulunsa päättävälle ja vailla ammatillista tutkintoa oleville.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Jatketaan ammatillisen koulutuksen tarjonnan lisäystä nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi. Ammatillisen osaamisen piloteissa lisäpanostusta kohdennetaan erityisesti alan vaihtajien osaamistarpeisiin vastaamiseen sekä sujuvoittamaan uuden työvoiman rekrytointia. Lisäpanostusta kohdennetaan myös heikkojen perustaitojen varassa olevien osaamisen parantamiseen.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisen työvoimakoulutuksen tarjontaa lisätään myös työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta tarkoitukseen siirrettävällä määrärahalla. Ammatillisen koulutuksen tarjontaa kohdennettaessa varaudutaan työttömien omaehtoisen koulutuksen kysynnän kasvuun.
- Ammatillisen koulutuksen palvelujen saatavuus turvataan koko maassa. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät huolehtivat koulutuspalveluillaan ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista.
- Ammatilliseen koulutukseen hakeutumista ja pääsyä tehostetaan jatkuvan haun väylää kehittämällä.
- Yhteishaun avulla turvataan perusopetuksen päättävän ikäluokan välitön siirtyminen jatko-opintoihin.
- Opintopolku-palvelua uudistetaan siten, että se tukee jatkuvaa oppimista sekä asiakkaiden osaamistarpeiden ja koulutustarjonnan parempaa kohtaantoa.

*Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmä toimii asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti*

Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmän tulee kyetä vastaamaan dynaamisesti ja tehokkaasti kaikkien asiakasryhmien tarpeisiin. Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmässä osaamisen hankkimisen tulee olla mahdollista asiakkaan osaamistarpeiden, oppimisvalmiuksien, elämäntilanteen ja urasuunnitelmien kannalta parhaiten soveltuvalla tavalla. Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmän asiakaslähtöisyyden, toimintakyvyn ja vaikuttavuuden paraneminen edellyttää yksilöllisten opintopolkujen kehittämistä, oppimisympäristöjen monipuolistamista ja työpaikalla järjestettävän koulutuksen lisäämistä. Koulutuksen järjestäjien on pystyttävä parantamaan palvelujaan ja toimintansa laatua siten, että koulutuksen keskeyttäminen vähenee ja läpäisy paranee. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään toimintaprosessien kokonaisvaltaista uudistamista ja valmiutta myös rakenteelliseen kehittämiseen.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät vastaavat palveluvalikoimallaan oikea-aikaisesti, osuvasti ja laadukkaasti työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin.
- Ammatilliseen koulutukseen kehitetään ja vakiinnutetaan toimintamalleja, joiden avulla kyetään aiempaa täsmällisemmin vastaamaan alan vaihtajien osaamistarpeisiin.
- Ammatillista koulutusta toteutetaan monipuolisissa ja laadukkaissa oppimisympäristöissä.
- Työpaikkojen roolia keskeisenä oppimisympäristönä kaikessa ammatillisessa koulutuksessa vahvistetaan. Työpaikalla järjestettävää koulutusta järjestetään tarpeen mukaan joustavasti koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena. Työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteisten toimintamallien käyttöönottoa tuetaan.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät tehostavat osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä opetusjärjestelyjään siten, että yksilölliset opintopolut monipuolistuvat, opinto- ja ohjausprosessit tehostuvat ja koulutusajat lyhenevät.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät ja ottavat käyttöön yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevia pedagogisia toimintamalleja ja ohjauspalvelujen malleja sekä niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka parantavat toiminnan vaikuttavuutta. Henkilökohtaistamista ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista tukeva sekä siirtymävaiheita sujuvoittava digitaalinen henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (eHOKS) otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät aktiivisesti järjestäjäjärkennettä sekä keskinäistä yhteistyötä ja työnjakoa toiminta-alueillaan.
- Ammatillisen koulutuksen uudistamista tuetaan tukiohjelmalla, joka jatkuu vuoden 2020 loppuun saakka. Toimeenpanon tukeen kohdistettua lisärahoitusta jatketaan. Ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ohjataan ja tuetaan toimintansa uudistamisessa ja kehittämisessä myös strategiarahoituksen ja informaatio-ohjauksen keinoin.

*Toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut ja määrälliset tavoitteet*

Ammatillisen koulutuksen tiedonkeruut, tilastointi ja seuranta uudistetaan kokonaisuudessaan vuoden 2018 alusta voimaan tulleen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Määrälliset tavoitteet ja niitä kuvaavat indikaattorit määritellään ja otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana. Tavoitteet asetetaan ammatillisen koulutuksen uudistetussa ohjaus-, säätely- ja rahoitusjärjestelmässä käytettävien suoritelmäärittelyjen pohjalta. Kansallinen opintosuoritus- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu Koski tulee jatkossa tuottamaan merkittävimmän osan koulutuksen järjestäjien rahoituksen määrittämisessä, toiminnan ohjauksessa ja tuloksellisuuden seurannassa tarvittavista tiedosta. Koski-palvelusta saatavat tiedot ovat hyödynnettävissä asteittain vuodesta 2019 alkaen.

Tässä esitettävät tilastotiedot perustuvat aiemman lainsäädännön mukaisiin määrittely-, tiedonkeruu- ja tilastointitapoihin.

**Ammatillisen tutkintokoulutuksen uudet opiskelijat<sup>1</sup>**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma		toteutuma	arvio	arvio	arvio
	toteutuma					
<b>Perustutkintokoulutus</b>	69 354	71 621	74 049	73 000	80 000	80 000
— josta oppisopimuskoulutus	6 963	6 166	6 838	8 000	10 000	10 000

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma		toteutuma	arvio	arvio	arvio
	toteutuma					
<b>Ammatti- ja erikoisammatti-tutkintokoulutus</b>	30 926	31 518	34 453	37 000	45 000	45 000
— josta oppisopimuskoulutus	12 688	12 672	14 437	16 000	17 000	17 000

<sup>1)</sup> Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

### Ammatillisen tutkinnon suorittaneet<sup>1</sup>

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma		toteutuma	arvio	arvio	arvio
	toteutuma					
<b>Perustutkinnot</b>	48 754	50 492	50 062	51 000	54 000	56 000
— josta oppisopimuskoulutus	5 022	4 635	4 379	4 500	4 500	5 000
<b>Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot</b>	15 908	16 701	17 923	19 000	20 000	22 000
— josta oppisopimuskoulutus	7 403	7 384	8 368	8 500	9 500	10 500

<sup>1)</sup> Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen.

### Ammatillisen koulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan<sup>1</sup>

	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio
<b>Kaikki järjestäjät yhteensä</b>	185	176	166	166	160
— kuntajärjestäjät	10	9	9	9	9
— kuntayhtymäjärjestäjät	35	35	35	35	33
— yksityiset järjestäjät	139	131	121	121	117
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1

<sup>1)</sup> Kalenterivuoden alun tilanne.

#### 01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 057 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

*Selvitysosa:* Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemessä. Tavoitteena on, että vuonna 2019 Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus kouluttaa yhteensä 4 100 henkilöä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa. Vuonna 2019 koulutuskeskuksen ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosimäärä on noin 160. Saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutuksessa toteutetaan noin 7 200 opiskelijatyöpäivää ja kurssitoiminnassa noin 4 000 opiskelijatyöpäivää.

### Henkilötyövuodet

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	65,0	65,0	69	69
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	25,8	25,0	26	26
<b>Yhteensä</b>	<b>90,8</b>	<b>90,0</b>	<b>95</b>	<b>95</b>

### Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	1 079	1 000	1 000
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>			
— erilliskustannukset	2 741	2 910	2 800
— osuus yhteiskustannuksista	1 490	900	1 000
<b>Kustannukset yhteensä</b>	<b>4 231</b>	<b>3 810</b>	<b>3 800</b>
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)</b>	<b>-3 152</b>	<b>-2 810</b>	<b>-2 800</b>
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	<b>26</b>	<b>27</b>	<b>27</b>
<b>Hintatuki</b>	<b>2 400</b>	<b>2 400</b>	<b>2 400</b>
<b>Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %</b>	<b>82</b>	<b>83</b>	<b>90</b>

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	4 730 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	927 000
<b>Yhteensä</b>	<b>8 057 000</b>

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	9 714	9 390	10 057
<b>Bruttotulot</b>	1 924	1 460	2 000
<b>Nettomenot</b>	7 790	7 930	8 057
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 761		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 946		

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Työvoimakoulutuksen järjestäminen (siirto momentilta 29.20.30)	120
Palkkausten tarkistukset	140
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-39
Toimitilamenosäästö (HO 2015)	-131
Työajan pidentäminen (Kiky)	1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-13
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	40
Vuokramenojen indeksikorotus	16
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-6
<b>Yhteensä</b>	<b>127</b>

2019 talousarvio	8 057 000
2018 talousarvio	7 930 000
2017 tilinpäätös	7 975 000

*21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 26 737 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) ammatillisen koulutuksen yhteisten tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa tukevien hankkeiden menojen ja avustusten maksamiseen

4) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen

5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

6) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa, edistetään reformin tavoitteiden toteuttamista, kehitetään ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaa sekä tuetaan uusien toimintaprosessien ja oppimisympäristöjen käyttöönottoa. Tarkoitukseen kohdennettavat avustukset myönnetään pääosin verkostohankkeille, joissa on mukana useita koulutuksen järjestäjiä.

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausprosesseja tehostetaan ja prosessien läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutteisuutta lisätään opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjien välisellä päätöksenteko- ja asiointijärjestelmällä sekä muilla opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhteisillä tietoteknisillä palveluilla.

2019 talousarvio	26 737 000
2018 talousarvio	26 737 000
2017 tilinpäätös	10 511 000

### 30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 818 251 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 792 224 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus- ja suoritusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään kaksi prosenttia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellinen opiskelijavuosien määrä on enintään 182 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 9 500 opiskelijavuotta.



*Selvitysosa:* Ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus lasketaan ammatillisen koulutuksen määrärahasta, joka muodostuu momentin määrärahasta sekä kuntien rahoitusosuudesta lukuun ottamatta yksityisille koulutuksen järjestäjille maksettavia arvonlisäverokompensatioita.

#### Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä alv-kompensatioita)	1 747 761 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	1 713 877 000
josta perusrahoituksen osuus (95 % laskennallisesta rahoituksesta)	1 628 183 000
josta suoritusrahoituksen osuus (5 % laskennallisesta rahoituksesta)	85 694 000
— Strategiarahoituksen osuus (1,96 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	33 884 000
Kuntien rahoitusosuus	-955 537 000
Arvonlisäverokompensatiot yhteensä	26 027 000
— Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	25 027 000
— Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattava kunnan tai kuntayhtymän luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettava arvonlisävero	1 000 000
<b>Yhteensä</b>	<b>818 251 000</b>

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammatillisen osaamisen pilottien jatkaminen ja edelleen kehittäminen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi	16 000
Työvoimakoulutuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen asteittainen siirto OKM:n hallinnonalalle (siirto momentilta 32.30.51)	28 300
Työvoimakoulutuksen järjestäminen valtion oppilaitoksessa (siirto momentille 29.20.01)	-120
<b>Yhteensä</b>	<b>44 180</b>

2019 talousarvio	818 251 000
2018 talousarvio	774 071 000
2017 tilinpäätös	716 534 669

(33.) Nuorten aikuisten osaamisohjelma (kiinteä määräraha)

*Selvitysosa:* Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2018 talousarvio	5 048 000
2017 tilinpäätös	24 266 191

## 40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

### Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin, tutkimusohjelmien koordinaatioon sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2019 hyväksyä sitoumuksia 368 367 000 euron arvosta. Valtuudesta vähintään 25 000 000 euroa on tarkoitettu lippulaivahankkeisiin, vähintään 10 000 000 euroa kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, vähintään 10 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2018 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2019.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

*Selvitysosa:*

### **Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**

- Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti kasvaa
- Yhteiskunta, kulttuuri ja työelämä uudistuvat ja korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

### **Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti kasvaa**

Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia ja muut tiedelaitokset edistävät toiminnallaan suomalaisen yhteiskunnan kilpailukykyä, hyvinvointia ja sivistystä sekä kestävää kehitystä. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee yhdenvertaisen ja kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan kehitystä.

#### *Toiminnalliset tavoitteet*

- Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden alue- ja alakohtaisten tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä EU:n ja globaaleihin tutkimus- ja osaamisverkostoihin.
- Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja tutkimusinfrastruktuureja sekä kansallisia vahvuuksia tukevaa ja synnyttävää tutkimusta ja innovaatiotoimintaa.
- Korkeakoulut tukevat uusia lupaavia tutkimusaloja sekä kansainvälisen huipun tuntumassa kehittyviä tutkimussuuntia.
- Korkeakoulut avaavat laajasti tutkimuksen tuloksia ja kehittävät aktiivisesti uusia toimintamalleja osaamisen siirtämiseksi yhteiskuntaan.
- Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.
- Monitieteistä, ratkaisukeskeistä ja päätöksentekoa tukevaa tutkimusta edistetään.
- Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla ja tutkimuksen tietohuollolla. Avointa tieteellistä julkaisu toimintaa sekä aineistojen haettavuutta ja pitkäaikaissäilyttämistä edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.
- Tutkimuksen media- ja kansalaisnäkyvyyttä sekä tiedekasvatusta edistetään.

## Yhteiskunta, kulttuuri ja työelämä uudistuvat ja korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat tasa-arvoisia, esteettömiä, monikulttuurisia ja vetovoimaisia työ- ja oppimisympäristöjä. Korkeakoulutuksen ja korkeakoulututkintojen rakenteita ja sisältöjä kehitetään yhteiskunnan ja työelämän muuttuvia tarpeita vastaavaksi. Opintoprosesseja ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehitetään siten, että työurat pitenevät ja työurien aikainen osaamisen kehittäminen mahdollistuu.

### Toiminnalliset tavoitteet

- Korkeakoulut ja tiedelaitokset järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti.
- Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoamiseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi.
- Korkeakoulut profiloituvat vahvuusalueilleen, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa.
- Korkeakoulut keskittävät voimavaroja harvempiin, vaikuttavampiin ja taloudelliselta kantokyvyltään vahvempiin toiminnallisiin yksiköihin.
- Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä lisäämällä yhteistyötä.
- Korkeakoulut ja tiedelaitokset hyödyntävät digitalisaation tuomia mahdollisuuksia täysimääräisesti.
- Korkeakoulut kehittävät opiskelijavalintoja, joustavia opiskelumahdollisuuksia, aiemmin hankitun osaamisen hyväksilukumenettelyjä ja tutkintoja niin, että kansallinen ja kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy.
- Korkeakoulut tukevat mahdollisuuksien tasa-arvoa ja edistävät tutkintojen suorittamista tavoiteajassa kaikilla tutkintotasoilla.
- Korkeakoulut monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa.
- Korkeakoulut lisäävät elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia sekä yrittäjyysvalmiuksia ja -edellytyksiä.

### Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijamäärä

	2015	2016	2017	2018 arvio	2019 arvio
<b>Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot</b>					
— aloittaneet	34 341	33 915	32 520	32 800	32 800
— tutkinnot	23 716	23 044	23 161	23 300	23 300
— opiskelijamäärä	128 569	128 663	127 713	127 500	127 500
<b>Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot</b>					
— aloittaneet	3 953	4 279	4 959	5 000	5 300
— tutkinnot	2 366	2 518	2 756	2 900	3 200
— opiskelijamäärä	10 162	11 001	12 194	12 200	12 200
<b>Yliopiston perustutkinnot<sup>1</sup></b>					
— uudet opiskelijat	20 760	20 955	20 254	20 400	20 400
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	15 039	14 289	13 892	14 000	14 000
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	15 316	15 321	14 901	15 000	15 000
— opiskelijamäärä	136 912	134 887	133 532	133 400	133 400

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2015	2016	2017	2018	2019
				arvio	arvio
<b>Yliopiston tohtorintutkinnot</b>	1 881	1 888	1 749	1 740	1 730

<sup>1)</sup> Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot

## T&K-menojen BKT-osuus (%)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					arvio	arvio	arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	3,29	3,17	2,90	2,75	2,72	2,75	2,80

## Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	Myöntämisvaltuus						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
2009	258,5						
2010	369,1	1,5					
2011	316,1	1,5					
2012	282,4	3,4					
2013	302,6	10,2	2,5				
2014	280,0	37,7	12,8	2,5			
2015	318,8	81,3	48,1	12,8	2,2		
2016	338,4	95,9	85,2	53,6	15,4	2,0	
2017	348,3	79,9	87,6	92,5	61,6	15,5	1,5
2018	343,3	27,8	73,9	80,9	89,9	62,4	8,4
2019	368,3		31,9	79,9	89,9	92,9	64,6
<b>Yhteensä</b>	<b>339,3</b>	<b>342,0</b>	<b>322,2</b>	<b>259,0</b>	<b>172,8</b>	<b>74,5</b>	<b>9,1</b>

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 25 000 000 euroa T&K -menot 4 % BKT:sta tavoitteen edistämiseen, 23 000 euroa palkkausten tarkistuksista, 6 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisena alentamisena, 18 000 euroa tasomuutoksena ja vähennyksenä huomioon 1 000 euroa palkkaliukumasäästönä ja 2 000 euroa työnantajan eläkemaksun alentamisena.

### 01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 499 000 euroa.

*Selvitysosa:* Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa kilpailulla tutkimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tieteen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

### Toiminnallinen tuloksellisuus

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

— Akatemia vahvistaa tutkimusrahoituksellaan tutkimuksen laatua, vaikuttavuutta ja tieteen uudistumista. Akatemia kehittää rahoitusmuotojaan, tarkistaa arviointikriteerejä sekä edistää tasa-arvoa ja vastuullista tutkimusta, ottaen huomioon kansainvälisyyden ja tutkijoiden liikkuvuuden sekä jatkaen rahoitusyhteistyötä suomalaisten ja ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kanssa

— Akatemia tuottaa ministeriöille, korkeakouluille, tutkimuslaitoksille ja muille tahoille tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön laadukasta ja monipuolista tietoon perustuvaa materiaalia ja analyysejä Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja suomalaisista tutkimusorganisaatioista

— Akatemia edellyttää tutkimusaineistojen ja -menetelmien sekä tutkimustulosten saatavuutta avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti Akatemian rahoittamissa hankkeissa

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset kuten digitalisaation ja valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

## Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva Akatemian strategian mukainen osaamisen hyödyntäminen.

<b>Tunnuslukuja</b>	2016 toteutuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2019 tavoite
<b>Yhteiskunnallinen vaikuttavuus</b>				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	3,06	-	3,10	-
Tieteen tila -katsaus (kahden vuoden välein)	valmistunut	aloitettu	valmistunut	aloitettu
Rahoitettujen tutkimushankkeiden tuottaman datan avaaminen (%)	ei saatavilla	>50	<25	>50
<b>Toiminnallinen tuloksellisuus</b>				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm)	4 909	4 490	4 100	4 300
Avoin tiede (OA-julkaisujen) osuus Akatemian rahoittamissa hankkeissa (%)	31	45	50	65
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,6	2,3	<3,5	<3,5
Akatemiahankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 356	1 356	1 500	1 400
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,59	3,63	3,65	3,65
Henkilötyövuodet	141,5	136,2	139	138

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.22, 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015).

## Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	11 946	11 815	11 849
<b>Bruttotulot</b>	381	210	350

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Nettomenot</b>	11 565	11 605	11 499
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 130		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 646		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-32
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-16
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-3
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-57
Toimintameno säästö (HO 2015)	-250
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-56
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-28
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	84
Vuokramenojen indeksikorotus	7
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-8
Tasomuutos	253
<b>Yhteensä</b>	<b>-106</b>

2019 talousarvio	11 499 000
2018 talousarvio	11 605 000
2017 tilinpäätös	12 081 000

#### 02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 439 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Kansallisarkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja tiedon avoimuutta, sekä kehittää arkistointia edistäen digitaalisuutta.

#### Toiminnallinen tuloksellisuus

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

— Kansallisarkisto digitoi ja edistää digitaalisen asiakirjatiedon uudelleenkäyttöä resurssiensa puitteissa

— Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti keskittyen ydintehtäviinsä ja ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

### Henkisten voimavarojen hallinta

— Kansallisarkisto kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva osaaminen.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kansallisarkiston suoritteiden maksuista (1017/2017).

Tunnuslukuja	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 tavoite	2019 tavoite
<b>Yhteiskunnallinen vaikuttavuus</b>				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllymetriä)	217 368	218 516	219 000	219 000
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. kuvausyksikköä)	47,0	60,0	62,0	80,0
<b>Toiminnallinen tuloksellisuus</b>				
Tutkijasalikäynnit	32 388	28 925	31 000	25 000
Toimitetut tietopyyntötilaukset (kpl)	24 064	33 792	24 000	27 000
Verkkokäyttö (käyntikerrat)	1 254 704	1 453 923	1 700 000	1 800 000
Viranomaisarkistot (hm/v)	3 471	887	1 100	5 000
Digitoidut aineistot (hm/vuosi)	378	663	250 <sup>1</sup>	550
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,4	3,4	3,7	3,7
Henkilötyövuodet	236,25	224,1	205	200

<sup>1)</sup> Mahdollinen keskeytys uuden prosessin valmistelun vuoksi.

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	20 494	17 731	21 039
<b>Bruttotulot</b>	3 517	700	600
<b>Nettomenot</b>	16 977	17 031	20 439
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	639		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 622		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Massadigitoinnin pilotointi ja käynnistämisen valmistelu	3 550
--	-------

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Uuden keskusarkiston väliaikainen lisärahoitus	-100
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-3
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-4
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-92
Toimintameno säästö (HO 2015)	-110
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-307
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-35
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	107
Vuokramenojen indeksikorotus	50
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-14
Tasomuutos	373
<b>Yhteensä</b>	<b>3 408</b>

2019 talousarvio	20 439 000
2018 talousarvio	17 031 000
2017 tilinpäätös	17 960 000

### 03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 090 000 euroa.

*Selvitysosa:* Kotimaisten kielten keskus asiantuntija- ja palveluorganisaationa lisää toiminnallaan tietoa kotimaisista kielistä ja edistää suomen ja ruotsin kielen säilymistä ja kehittämistä tuottaen palveluja, kuten neuvontaa, kielenhuoltoa ja sanakirjoja. Keskus koordinoi saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen huoltoa, ja tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota osana tutkimuksen infrastruktuureja. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotoutumiselle laatimalla suomi-somali sanakirjan ja suomi-kurdin kielet -sanakirjoja.

<b>Tunnuslukuja</b>	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 tavoite	2019 tavoite
Julkaisujen määrä (sivua)	4 998	3 939	3 500	3 500
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	6 758	6 540	6 000	6 000
Sähköiset aineistot <sup>1)</sup>	119 822	185 088	190 000	195 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,51	3,53	3,4	3,4
Henkilötyövuodet	78,9	77,1	77	77

<sup>1)</sup> Aineiston määrän ja jalostusasteen kehittyminen kumulatiivisesti.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys



**Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus**

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	1 869	1 563	1 540
<b>Bruttotulot</b>	495	450	450
<b>Nettomenot</b>	1 374	1 113	1 090
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 085		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	856		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksuista (1209/2016).

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-7
Toimintameno säästö (HO 2015)	-20
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-1
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	5
Vuokramenojen indeksikorotus	2
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-1
<b>Yhteensä</b>	<b>-23</b>

2019 talousarvio	1 090 000
2018 talousarvio	1 113 000
2017 tilinpäätös	1 145 000

*04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 637 000 euroa.

*Selvitysosa:* Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että hankittu kirjallisuus säilyy tiedontarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen infrastruktuureja. Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

	2016	2017	2018	2019
<b>Tunnuslukuja</b>	toteutuma	toteuma	tavoite	tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm)/v	3 465	3 121	4 500	4 000
Tilausten määrä (kpl)/v	102 191	107 989	115 000	115 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,62	3,84	3,5	4
Henkilötyövuodet	18,6	17,9	19	18

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2018 esitys
<b>Bruttomenot</b>	1 661	1 651	1 640
<b>Bruttotulot</b>	2	3	3
<b>Nettomenot</b>	1 659	1 648	1 637
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	38		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	60		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-10
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-3
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	9
Vuokramenojen indeksikorotus	5
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-1
<b>Yhteensä</b>	<b>-11</b>

2019 talousarvio	1 637 000
2018 talousarvio	1 648 000
2017 tilinpäätös	1 681 000

*20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 54 915 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen, Opetushallituksen kanssa erikseen sovittaviin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin ja Saamelaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen

2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

- 3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 5) enintään 11 000 000 euroa avustuksina korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikaiseen lisäykseen ja varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen kehittämiseen
- 6) enintään 10 600 000 euroa positiivisen rakennemuutoksen korkeakoulutettujen osaajatarpeisiin vastaamisesta, erikoistumiskoulutuksesta sekä Suomen tekniikan alan yliopistojen yhteistyön toimintamallin kehittämisestä Lounais-Suomessa aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) enintään 600 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin
- 8) enintään 1 200 000 euroa aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen sekä koulutukseen ja työelämään ohjaamiseen maahanmuuton vastuukorkeakouluissa.

*Selvitysosa:* Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä ja uudistamista sekä positiivisen rakennemuutoksen korkeakoulutettujen osaajatarpeisiin vastaamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Vuosien 2017—2021 aikana toteutetaan datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelma tieteen laadun, osaamisen kasvun ja tieteen kilpailukyvyn parantamiseksi sekä digitalisaation hyötyjen saavuttamiseksi. Korkeakouluopintoihin sijoittumisen nopeuttamiseksi korkeakoulutuksen aloituspaikkoja on lisätty määräaikaisesti yhteensä n. 3 000 vuosina 2014—2015. Kehittämistoimilla edistetään myös opettajien erikoistumiskoulutusta sekä varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen kehittämistä.

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)**

	2019	2020	2021	Yhteensä vuodesta 2019 lähtien
Vuoden 2018 sitoumukset	9 000	9 000	3 000	21 000
<b>Menot yhteensä</b>	<b>9 000</b>	<b>9 000</b>	<b>3 000</b>	<b>21 000</b>

**Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	3 515 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	28 000 000
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikainen lisäys ja varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen kehittäminen (enintään)	11 000 000
Positiivisen rakennemuutoksen korkeakoulutettujen osaajatarpeisiin vastaaminen, erikoistumiskoulutus sekä Suomen tekniikan alan yliopistojen yhteistyön toimintamallin kehittämisestä Lounais-Suomessa aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen (enintään)	10 600 000
Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin (enintään)	600 000

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen sekä koulutukseen ja työelämään ohjaamiseen maahanmuuton vastuukorkeakouluissa (enintään)	1 200 000
<b>Yhteensä</b>	<b>54 915 000</b>

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen sekä koulutukseen ja työelämään ohjaamiseen maahanmuuton vastuukorkeakouluissa	1 200
Datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelma	-3 000
Kertaluonteiset lisäykset	-12 000
Korkeakoulujen hakijasuman purkaminen (rakennepoliittinen toimintaohjelma)	-9 000
Korkeakouluopetuksen kehittäminen, digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistaminen ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantaminen	-45 700
Mekaanisen puurakentamisen ammattikorkeakoulutus	240
Sähköisen arkistoinnin palvelukokonaisuus (SAPA)	-400
Team Finland Knowledge -verkosto (siirto momentille 24.01.01)	-446
Toimintamallin kehittäminen Suomen tekniikan alan yliopistojen yhteistyöhön Lounais-Suomessa	1 000
Työvoimakoulutuksena järjestettävän korkeakoulutuksen asteittainen siirto OKM:n hallinnonalalle (siirto momentilta 29.20.30)	1 700
Kärkihankerahoituksen päätyminen (HO 2015)	-21 500
<b>Yhteensä</b>	<b>-87 906</b>

2019 talousarvio	54 915 000
2018 talousarvio	142 821 000
2017 tilinpäätös	110 981 000

### 22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien palkkaus- ym. menojen ja valtionavustusten maksamiseen
- 2) tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) arvioinneista aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Rahoituksella vahvistetaan tutkimuksen infrastruktuureja ja edistetään kansallista infrastruktuuripolitiikkaa. Rahoituksen suuntaamisessa otetaan huomioon tutkimusinfrastruktuurien strategia ja tiekartta vuosille 2014—2020 ja sen väliarviointi, joissa on tunnistettu Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti keskeisimmät tutkimusinfrastruktuurit.

2019 talousarvio	8 500 000
------------------	-----------

2018 talousarvio	8 500 000
2017 tilinpäätös	8 500 000

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 748 613 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 558 500 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen
- 2) 151 453 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) 11 660 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen
- 4) 27 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

*Selvitysosa:* Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (331/2016) perusteella. Aiemmin toteutetun yliopistolain väliaikaisen muutoksen seurauksena sitä, mitä lain 49 §:n 2 momentissa säädetään ei sovelleta vuosina 2016—2019 yliopistoindeksin vaikutuksen huomioon ottamisen osalta.

Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhdistyvät 1.1.2019 alkaen Tampereen yliopistoksi.

Kohdan 2 korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Kohdassa 4 tarkoitettu rahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 ja 6 §:n mukaisten rahoitusperusteiden mukaisessa suhteessa.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 300, josta noin 2 200 on lukiolaisia.

Korkeakoululaitoksen yhteiset toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet on esitetty luvun 29.40 selvitysosassa.

## Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2013 toteutuma	2015 toteutuma	2017 <sup>1</sup> toteutuma	2019 <sup>2</sup> tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 016	15 039	13 892	14 670
Ylemmät korkeakoulututkinnot	14 444	15 315	14 901	15 395
Tohtorin tutkinnot	1 724	1 881	1 749	1 690
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta <sup>3</sup>	0,00	0,48	0,55	0,65
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3), %	41,0	47,0	49,0	50,0
Tavoiteajan kuluessa (7 v) valmistuneiden osuus aloittaneista, % <sup>4</sup>	48,2	49,8	..	52,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	38,3	41,6	00,0	43,0

<sup>1)</sup> Tutkintomäärissä toteutuma, muuten arvio

<sup>2)</sup> Tutkintotavoitteissa vuoden 2019 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2017—2020. Tohtorintutkintojen lukumäärän kasvattamisen sijaan painopistettä halutaan siirtää jatkotutkinnon jälkeisen tutkijanuran kehittämiseen ja työllistettävyyden parantamiseen.

<sup>3)</sup> Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustasoon (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

<sup>4)</sup> Tarkoittaa alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden.

## Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 558 500 000
— Kansalliskirjasto	16 580 000
— Harjoittelukoulut	47 655 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 494 265 000
Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	11 660 000
Muiden yliopistojen kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	27 000 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	151 453 000
— Arvio vuoden 2019 ALV-kompensaatioksi	152 498 000
— Vuoden 2017 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	1 045 000
<b>Yhteensä</b>	<b>1 748 613 000</b>

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 7 891 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

## Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	-4 386
Kasvutoimi (siirto momentille 29.40.51)	-10 000
Kilpailukykysovimuksen vaikutus yliopistojen talousarviorahoitteiseen toimintaan (Kiky)	-3 900



## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

2019 talousarvio	276 115 000
2018 talousarvio	276 665 000
2017 tilinpäätös	221 609 869

### 53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 107 567 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) Suomen Akatemian käytettäväksi myöntämisvaltuuteen sisällyttömänä enintään 5 207 000 euroa 1-vuotisiin hankkeisiin: kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen, tutkimusrahoituksen tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitomaksuihin sekä muihin 1-vuotisiin hankkeisiin
- 4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.51 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin
- 6) Kotimaisten kielten kesuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 82 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin
- 7) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen
- 8) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 9) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 10) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen sekä enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin



11) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 6 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

---

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	70 673 000
Yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin	5 685 000
Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan	3 627 000
Valtiontalouden ulkopuolisten tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heureka sekä eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	24 222 000
Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000
Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	2 080 000
Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa ulkoasiainministeriölle	680 000
<b>Yhteensä</b>	<b>107 567 000</b>

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Tasomuutos	1 070
<b>Yhteensä</b>	<b>1 070</b>

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	107 567 000
2018 talousarvio	106 497 000
2017 tilinpäätös	104 379 786

#### 54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

#### Valtuus

Vuonna 2019 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien tema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti kohdentamalla kilpailun kautta strategiseen tutkimukseen, millä tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkaus- ynnä muiden menojen ja valtionavustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien tema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

*Selvitysosa:* Rahoituksella on tarkoitus vahvistaa yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä. Rahoitusta kohdennetaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on etsiä ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä julkisen sektorin kehittämistä palvelevaan tutkimukseen jne. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

#### Strategisen tutkimuksen neuvoston tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2015	55 631	22 259	22 370	250				
2016	55 631	11 710	22 536	16 254	5 131			
2017	55 631		1 098	28 871	20 500	5 162		
2018	55 631			10 000	20 000	20 500	5 131	
2019	55 631				10 000	20 000	20 500	5 131
<b>Yhteensä</b>		33 969	46 004	55 375	55 631	45 662	25 631	5 131

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtuuspäätösten maksatusten ajoituksen muutokset	1 252
<b>Yhteensä</b>	1 252

2019 talousarvio

55 631 000

2018 talousarvio	54 379 000
2017 tilinpäätös	46 003 523

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 826 464 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 774 853 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen ammattikorkeakouluille ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena
- 2) 51 611 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin.

*Selvitysosa:* Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (814/2016) perusteella. Aiemmin toteutetun ammattikorkeakoululain väliaikaisen muutoksen seurauksena sitä, mitä lain 43 §:n 2 momentissa säädetään ei sovelleta vuosina 2016—2019 ammattikorkeakouluindeksin vaikutuksen huomioon ottamisen osalta.

Kohdan 2 korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Korkeakoululaitoksen yhteiset toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet on esitetty luvun 29.40 selvitysosassa.

**Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet**

	2013 toteutuma	2015 toteutuma	2017 toteutuma	2019 <sup>1</sup> tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	22 800	23 716	23 161	22 269
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	1 948	2 366	2 756	2 950
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	0 000	0 000	0 000	1 600
Julkaisut/opettajat ja t&k-henkilöstö	0,83	1,27	1,26	1,20
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	55,1	55,8	..	60
Lukuvuodessa vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat, % amk-tutkinnon opiskelijoista	58,8	62,3	00,0	60

<sup>1)</sup> Tutkintotavoitteissa vuoden 2018 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2017—2020. Ammattikorkeakoulututkintojen määrässä näkyy vuonna 2013 toteutettu aloituspaikkojen vähentäminen.

**Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)**

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

---

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	774 583 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 § tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	51 611 000
<b>Yhteensä</b>	<b>826 464 000</b>

---

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

ALV-kompensaation tarkentuminen	2 378
Kilpailukykysovimuksen vaikutus yliopistojen talousarviohoidteiseen toimintaan (Kiky)	-1 900
Team Finland Knowledge -verkosto (siirto momentille 24.01.01)	-264
<b>Yhteensä</b>	<b>214</b>

---

2019 talousarvio	826 464 000
2018 talousarvio	826 250 000
2017 tilinpäätös	834 915 000

### 66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 972 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

*Selvitysosa:* Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten tekemien päätösten mukaisesti.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitoksen (FAIR) jäsenmaksu	46
Kansantuoteosuuksien ja valuuttakurssimuutosten aiheuttama jäsenmaksujen muutos	81
<b>Yhteensä</b>	<b>127</b>

---

2019 talousarvio	19 972 000
2018 talousarvio	19 845 000
2017 tilinpäätös	19 317 316

(86.) Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (siirtomääräraha 2 v)

*Selvitysosa:* Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2018 talousarvio	24 000 000
------------------	------------

(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

*Selvitysosa:* Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2018 talousarvio	46 000 000
2017 tilinpäätös	150 000 000

## 70. Opintotuki

*Selvitysosa:* Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite opintotukitoimille on

— Opiskeluajan toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason parantamiseen tukemalla omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määrääjain toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolainaa korostaa koulutuksen investointiluonnetta ja se on maksettava takaisin. Opintolainaa nostanut ja määrääjassa korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu lainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (54/2012).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitettuja perusopintoja, lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (544/2015).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

### Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

### Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2015	2017	2019 arvio
<b>Opintotukimenot (milj. euroa)</b>			
Opintoraha			
— korkea-aste	359,5	334,2	280,8
— toinen aste	138,4	122,3	141,4
Asumislisä	266,5	145,6	20,0
Koulumatkatuki	47,0	46,8	53,5
Ateriatuki	30,7	30,8	31,6
<b>Opintotuen saajat</b>			
Opintoraha			
— korkea-aste	187 697	188 789	182 000
— toinen aste	133 100	125 377	134 000
Asumislisä			
— korkea-aste	154 092	125 938	10 000
— toinen aste	65 531	43 178	2 000
Koulumatkatuki	64 369	64 001	65 000
<b>Valtiontakauksen saajat</b>			
Korkea-aste	185 085	188 113	188 000
Toinen aste	47 829	54 715	55 000

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 2 752,7 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2017 lopussa 402 953 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 5 800 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 9 700 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 11 200 euroa.

### Määrärahan mitoitusperusteet

	2015	2017	2019 arvio
<b>Keskimääräinen opintotuki</b>			
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	298	280	240
— toinen aste	169	166	194
Huoltajakorotus, €/kk			75
Oppimateriaalilisä, €/kk			46,80
Asumislisä, €/kk	194	195	200
Koulumatkatuki, €/kk	171	171	174

Vuonna 2019 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 229 700, joista korkeakouluopiskelijoita on 139 000 ja muita opiskelijoita 90 700. Asumislisän

saajamääräksi arvioidaan 11 600. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 33 000 opiskelijaa.

### Opintorahan perusmäärä 1.8.2019 lukien (euroa/kk)

---

— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38,66
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	81,39
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	101,74
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	250,28
— avioliitossa olevat tai elatusvelvolliset	250,28
— lasta huoltavat	325,28

---

— Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintorahan määrää.

— Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 75 euroa kuukaudessa.

— Alle 20-vuotiaalle lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijalle maksettava oppimateriaalilisä on 46,80 euroa kuukaudessa.

— Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

— Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa.

### Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

---

	2015	2017	2019 arvio
Lukio	26 804 (25 %)	24 916 (24 %)	25 000 (24 %)
Ammatillinen koulutus	105 748 (64 %)	91 054 (64 %)	90 000 (63 %)
Ammattikorkeakoulu	90 472 (70 %)	90 833 (67 %)	87 700 (67 %)
Yliopisto	88 953 (62 %)	87 708 (62 %)	85 200 (63 %)

---

#### 01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 633 000 euroa.

*Selvitysosa:* Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa (laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 1080/2012). Vuonna 2019 arvioidaan valituksia tulevan vireille n. 3 500. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Toimintamenojen tuottavuussäästö	-3
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-2
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	6
<b>Yhteensä</b>	<b>20</b>

2019 talousarvio	633 000
2018 talousarvio	613 000
2017 tilinpäätös	696 000

### 52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 59 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	30 000 000
Takausvastuusuoritukset	17 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	200 000
<b>Yhteensä</b>	<b>59 200 000</b>

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintolainahyvitysten määrän kasvu	5 000
<b>Yhteensä</b>	<b>5 000</b>

2019 talousarvio	59 200 000
2018 talousarvio	54 200 000
2017 tilinpäätös	34 605 245

### 55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 442 156 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja asumislisän maksamiseen.



*Selvitysosa:* Hallitus antaa esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta siten, että 1.8.2019 alkaen pienituloisten perheiden alle 20-vuotiailla lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla on oikeus opintorahan oppimateriaalilisään. Lisäksi esitetään lukiokoulutuksen lukuvuoden tukiaikaa koskevan säätelyn yhtenäistämistä ammatillisen koulutuksen tukiajan säätelyn kanssa.

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	280 826 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	141 330 000
Asumislisä	20 000 000
<b>Yhteensä</b>	<b>442 156 000</b>

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintotukikuukausien määrän yhtenäistäminen toisen asteen koulutuksessa	1 500
Opintotukioikeuden laajentaminen oppivelvollisuusiän ylittäneisiin (HE 58/2018) (siirto momentilta 29.01.53)	1 080
Opintotukiuudistus (L 4/2017)	-3 100
Oppimateriaalilisä 1.8.2019 lukien	6 350
Tuen saajien määrän pieneneminen ammatillisessa koulutuksessa	-13 000
<b>Yhteensä</b>	<b>-7 170</b>

2019 talousarvio	442 156 000
2018 talousarvio	449 326 000
2017 tilinpäätös	602 051 463

#### 57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 626 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

---

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	29 126 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
<b>Yhteensä</b>	<b>31 626 000</b>

---

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Ateriatuen käytön kasvu	170
<b>Yhteensä</b>	<b>170</b>

---

2019 talousarvio	31 626 000
2018 talousarvio	31 456 000
2017 tilinpäätös	30 711 591

#### 59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (544/2015) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2019 lukien.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetuksen opiskelijoiden ottaminen koulumatkatuen piiriin	200
<b>Yhteensä</b>	<b>200</b>

---

Momentin nimike on muutettu.

2019 talousarvio	53 500 000
2018 talousarvio	53 300 000
2017 tilinpäätös	46 843 000

### 80. Taide ja kulttuuri

*Selvitysosa:* Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista edistetään erityisesti taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalisen politiikan keinoilla.

### **Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:**

- *Luova työ ja tuotanto:* Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat
- *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin:* Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat
- *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus:* Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

### **Luova työ ja tuotanto: Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat**

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Taiteilijoiden ja muiden luovan työn tekijöiden asema työmarkkinoilla vaihtelee riippuen siitä, tehdäänkö työtä ammatinharjoittajina, työntekijöinä, yrittäjinä tai itsensä työllistäjinä. Taiteilijoiden toimeentulo on jäänyt jälkeen muun väestön tulotason kehityksestä. Taiteilija-apurahojen määrä ja koko on pysynyt pitkään entisellä tasolla tai heikentynyt ottaen huomioon yleinen kustannustason nousu. Tarvitaan toimia, joilla vahvistetaan taiteilijan toimeentuloa ja asemaa työmarkkinoilla.

Luovan alan yritysten tarpeet eivät tule riittävästi huomioiduiksi julkisen toiminnan rahoitus- ja tukijärjestelmissä. Luovan osaamisen laajempi hyödyntäminen lisää osaltaan taiteilijoiden ja luovan työn tekijöiden toimeentulomahdollisuuksia.

Globalisaatio lisää kilpailua mutta myös uudenlaisia mahdollisuuksia taide- ja kulttuurituotteiden markkinoilla. Tarvitaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat suomalaisten toimijoiden edellytyksiä pärjätä globaaleilla markkinoilla.

### *Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet:*

- Taiteellisen ja luovan työn edellytykset parantuvat toteuttamalla taiteilijan toimeentuloa ja työmarkkina-asemaa parantavia toimenpiteitä.

*Mittari:* Päätetään taide- ja taiteilijapolitiikan kehittämisen suuntaviivat, keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet v. 2018 valmistuvien työryhmäehdotusten pohjalta.

- Kulttuurisisältöjen tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen sekä kulttuurimatkailun edellytykset parantuvat toimeenpanemalla hallituksen päätöstä luovien alojen vahvistamisesta.

*Mittari:* Toteutetut toimenpiteet, tuettujen hankkeiden ja demojen lukumäärä.

Tavoitteeseen liittyvät tunnusluvut	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 arvio	2019 arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	305/2 559	271/2 268	300/2 500	300/2 500

**Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus**

Tavoitteeseen liittyvät tunnusluvut	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 arvio	2019 arvio
—		52/57	52/57	52/57
pääkaupunkiseudulla asuvien osuus	51/59			
Taiteen edistämiskeskuksen valtakunnallisten apurahojen hakijoista/saajista (sis. yhteisöt), %		46/48	46/48	46/48
—	46/51			
pääkaupunkiseudulla asuvien osuus				
kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista (sis. yhteisöt), %		1 076	1 070	1 070
—	1 071			
taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)		11,80	11,50	11,50
— uusien	11,71			
taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %		-	8 300	8 300
— taidealan	8 412			
ammattien työttömät työnhakijat				
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
—	126 300	-	126 000	126 000
kulttuuriammateissa päätyössään toimivat (työvoimatutkimus)				
— kulttuurialan	21 282	-	21 000	21 000
yriytysten toimipaikat				
— kulttuurialan	55 213	-	55 000	55 000
yriytysten henkilöstö				
— kulttuurialan	13,7	-	13,9	14,0
yriytysten liikevaihto (mrd. euroa)				
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	2,5	2,6	2,7	2,8

***Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin: Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat***

Taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen on tärkeää yhteiskunnan monimuotoistuksessa ja alueiden erilaistuksessa. Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen ja levittämiseen tarvitaan uudenlaista yhteistyötä eri toimijoiden

kesken sekä uusia malleja erityisesti vähän kulttuuripalveluja käyttävien tavoittamiseksi. Myös digitaalisia palveluja sekä digitaalisuuden hyödyntämistä kulttuurialan toimijoiden yleisötyössä on tarpeen kehittää.

Kuntien välillä on eroja kulttuuripalveluissa ja taide- ja kulttuurilähtöisten hyvinvointipalveluiden tarjonnassa. Uudistettaessa kuntien kulttuuritoimintaa koskevaa lakia tarkoituksena on vahvistaa kulttuurin asemaa kuntien toiminnassa ja palveluissa. Yleisten kirjastojen toimintoja ja palveluja kehitetään vuonna 2017 voimaan astuneen yleisiä kirjastoja koskevan lain pohjalta. Alueellisesti kattavaa ja monimuotoista taide- ja kulttuurifestivaalitoimintaa edistetään vuoteen 2025 ulottuvan toimintaohjelman mukaisesti.

Vuodesta 2015 lähtien toteutettu taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden kärkihanke saatetaan päätökseen vuonna 2019. On tarpeen jatkaa kärkihankkeen tavoitteiden mukaisia toimia: lisätä taide- ja kulttuuriharrastamista koulupäivän yhteydessä (perusopetuksen vuosiluokat 1—10) ja taiteen perusopetusta varhaiskasvatuksessa, edistää lasten ja nuorten monilukutaitoa sekä laajentaa taiteen prosenttiperiaatteen mukainen toiminta taide- ja kulttuurilähtöisiin hyvinvointipalveluihin sosiaali- ja terveystoimissa.

*Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet:*

— Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö pysyy vähintään vakiintuneella tasolla

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2019 tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
— Suomen kansallisoopperan ja -baletin esitysten määrä	643	587	662	647
— Suomen kansallisoopperan ja -baletin maksavat kävijät, 1 000 henk.	229	229	230	230
— Suomen kansallisoopperan ja -baletin yleisökontaktit, 1 000 henk.	317	297	320	320
— Suomen Kansallisteatterin esitysten määrä	1 203	1 274	1 200	1 220
— Suomen Kansallisteatterin maksavat kävijät, 1 000 henk.	167	197	170	175
— Suomen Kansallisteatterin yleisökontaktit, 1 000 henk.	175	213	190	195

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2019 tavoite
— Kansallisgallerian kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	20	17	20	19
— Kansallisgallerian maksavat kävijät, 1 000 henk.	773	794	720	760
— Kansallisgallerian yleisökontaktit, 1 000 henk.	2 422	2 754	2 800	2 900
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden esitysten määrä	12 409	12 600	12 600	12 600
— teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 113	2 230	2 230	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	2 579	2 492	2 450	2 450
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk.	906	940	930	930
— museoiden kävijät (VOS-museot ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	6 655	6 700	6 800	6 800
<i>Elokuva</i>				
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	34	40	30	40
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	2 475	2 398	2 200	2 000
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	720	719	717	715
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	87 417	85 215	88 000	88 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	49 048	50 076	50 000	50 000
— kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	41 980	36 978	42 100	43 000

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2019 tavoite
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	952	963	965	970

— Koulupäivän yhteydessä tapahtuva harrastaminen vakiintuu kunnissa ja varhaiskasvatusikäisten lasten taide- ja kulttuuriosallistuminen vahvistuu kärkihankkeen tulosten pohjalta.

*Mittari:* Valmistellaan esitys siitä, miten koulupäivän yhteydessä tapahtuva harrastaminen saataisiin koskemaan kaikkia peruskoululaisia ja miten varhaiskasvatus voisi nykyistä enemmän tukea lasten kulttuurikompetenssin vahvistamista kärkihankekauden päättymisen jälkeen.

— Hyvinvointia ja terveyttä edistävä taide- ja kulttuuripalvelutoiminta vakiintuu osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa

*Mittari:* Taiteen prosenttiperiaatteen laajentamisen kärkihankkeen asiantuntijatyöryhmän esittämien jatkotoimenpiteiden toteutuminen

### *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus: Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen*

Puolet toimialan valtion rahoituksesta rahoitetaan rahapelitoiminnan voittovaroin, minkä vuoksi on tärkeää turvata nykyisten tuotto-osuuksien mukaiset osuudet kulttuurin toimialan edunsaajille myös jatkossa.

Kulttuurin toimialan rahoitus- ja järjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Teattereita, orkestereita ja museoita koskevasta valtionosuusjärjestelmästä valmistui työryhmän muutosesitys vuonna 2018 em. lähtökohta huomioiden. Uudistusesitys koskee myös vapaita ryhmiä. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuspolitiikkaa kehitetään edelleen aiempaa strategisemmiksi.

Kulttuuriperintöalalla muinaismuistolaki on vuodelta 1963, ja se edellyttää ajantasaistamista. Uudistus on moniulotteinen, ja siinä on otettava huomioon mm. erilaisten ja eri aikakausia edustavien arkeologisten kulttuuriperintökohteiden suojelutarve, ihmisten perusoikeudet, maankäytön tarpeet ja prosessit sekä ympäristölainsäädännön periaatteet. Kulttuuriperinnön hyödyntämisen mahdollistaminen digitaalisessa muodossa edellyttää, että kulttuuriaineistojen digitointia jatketaan edelleen ja aineistot saatetaan laajasti käytettäviksi sekä niiden pitkäaikaissäilytys turvataan.

#### *Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet:*

— Museoiden rahoitusjärjestelmä uudistuu vuonna 2018 valmistuneen työryhmäesityksen pohjalta. Uudistus sisältää museolain kokonaisuudistamisen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muuttamisen. Myös Taiteen edistämiskeskuksen esittävän taiteen valtionavustusjärjestelmää uudistetaan.

*Mittari:* HE annetaan vuonna 2018 ja uudistus tulee voimaan vuonna 2020

— Käynnistetään muinaismuistolain kokonaisuudistus

*Mittari:* Esitys valmistuu vuonna 2021.

— Kulttuuriperintöalan organisaatiot kartuttavat aineistojaan ja lisäävät niiden käyttöä toimien vuorovaikutuksessa eri yhteisöjen ja yksilöiden kanssa. Kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen saatavuus, käyttö ja pitkäaikaissäilytys lisääntyvät

*Mittari:* Digitaalisen kulttuuriperinnön Finna-palvelun karttuminen ja käyttö

<b>Finna -palvelu</b>	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 tavoite	2019 tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	106	207	230	340	310
Haettavissa oleva aineistomäärä	10,2 milj.	12,2 milj.	13,6 milj.	16 milj.	17 milj.
Verkossa saatavilla olevat aineistot	1,2 milj.	1,6 milj.	1,9 milj.	2,5 milj.	2,5 milj.
Verkkokäynnit	2,7 milj.	7,4 milj.	23,6 milj.	15 milj.	40 milj.

#### *01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 101 000 euroa.

*Selvitysosa:* Taiteen edistämiskeskus edistää suomalaisen taiteen laatua, monimuotoisuutta, kansainvälistä tasoa ja uusiutumista sekä lisää taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta. Viraston tehtävänä on taiteen ja kulttuurin edistäminen siltä osin kuin se ei kuulu muun viranomaisen tehtävään.

Taiteen edistämistä varten viraston yhteydessä toimii vertaisarviointia tekeviä luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat sekä niiden yhteydessä toimivat jaostot, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. Apurahojen jaossa laadullisten kriteerien lisäksi kiinnitetään huomiota hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja alueelliseen jakaumaan sekä erityisesti nuorten taiteilijoiden asemaan apurahan hakijoina ja saajina.

Viraston yhteydessä toimivan taideneuvoston tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä. Taideneuvosto voi tukea kokeilu- ja kehittämishankkeita.



## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

### Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Edistetään taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä
- Lisätään lasten ja nuorten osallistumista taiteeseen ja kulttuuriin
- Lisätään taiteen ja kulttuurin moninaisuuden painoarvoa.

### Toiminnallinen tuloksellisuus

	2016	2017	2018	2019
	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	13 500	14 000	14 600	14 500
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	3 595	3 369	2 800	3 500
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	17	15	15	15
Tukimuotojen lukumäärä	20	24	20	23
Lausunnot valtionavustushakemuksista	350	0	100	0
Toimielinten lukumäärä	37	24	24	24
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
Henkilötyövuodet	83	87	92	90
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)				Asetetaan 3,55 vuonna 2018
	3,48	3,52	3,55	

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	4 327	3 976	4 111
<b>Bruttotulot</b>	129	10	10
<b>Nettomenot</b>	4 198	3 966	4 101
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	831		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	676		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos viraston lisääntyneiden tehtävien perusteella (1 htv)	65
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-9
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-5
Palkkausten tarkistukset	98
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-21
Toimintameno säästö (HO 2015)	-10
Työajan pidentäminen (Kiky)	1
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-9
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	27
Vuokramenojen indeksikorotus	2
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-3

<b>Yhteensä</b>	135
-----------------	-----

2019 talousarvio	4 101 000
2018 talousarvio	3 966 000
2017 tilinpäätös	4 052 000

### 03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen

2) kalusto- ja laitehankintoihin.

*Selvitysosa:* Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon otetun ja kansainvälisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta ja kehittämisestä sekä kohteen perusinformaation tuottamisesta ja jakamisesta yleisölle.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla.

#### *Yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Tavoitteena on Suomenlinnan maailmanperintökohteen esimerkillinen hoito, ylläpito ja esittely siten, että linnoitusalue säilyy elinvoimaisena ja vetovoimaisena. Rakenteet ja rakennukset säilyvät edustavina, suunnittelun ja rakentamisen taso on hyvä ja asukkaiden sekä kävijöiden tyytyväisyys pysyy korkealla tasolla.

#### *Toiminnallinen tuloksellisuus*

Vahvistetaan Suomenlinnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta sekä tehostetaan hoitokunnan vuokratilojen kunnossapitoa. Maailmanperintökohteen rakennuksia ja ympäristöä hoidetaan kestävästi.

Tavoitteena on Suomenlinnan kunnostusohjelman (2019—2022) mukaisesti vajaakäytössä olevien tai korjauksen takia tyhjillään olevien huoneistojen käyttökuntoon saattaminen. Tavoitteena on vuokratuottojen kasvu sekä 95 prosentin käyttöaste vuokra-asunnoissa.

Maailmanperintökohteen tunnetuksi tekemisessä noudatetaan Unescon edellyttämän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia toimia.

	2018	2019
	2016 toteutuma	2017 tavoite/arv toteutuma io io

#### **Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

		2016	2017	2018	2019
		toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (miljoonaa euroa)		40	40	50	50
<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>					
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %		95	94	97	95
Vuokratuotot, kasvu %				asuinhuoneistojen vuokria korotetaan enintään	asetetaan vuonna
		0,8	-1,0	15	2018
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>					
Henkilötyövuodet		76,1	76,8	79	79
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)		3,5	3,7	3,7	3,8

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	8 219	8 762	8 591
<b>Bruttotulot</b>	6 418	6 485	6 485
<b>Nettomenot</b>	1 801	2 277	2 106
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	61		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	381		

**Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)**

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>	6 353	6 450	6 450
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>	6 462	6 650	6 650
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)</b>	-109	-200	-200
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	98	97	97

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Kertamenon poistuminen		-200
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)		-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)		-3
Palkkausten tarkistukset		42
Toimintamenosäästö (HO 2015)		-10
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)		-4

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	13
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-2
<b>Yhteensä</b>	<b>-171</b>

2019 talousarvio	2 106 000
2018 talousarvio	2 277 000
2017 tilinpäätös	2 121 000

### 04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 794 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

*Selvitysosa:* Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluu Kansallismuseo, joka vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta ja järjestää kohteissaan näyttely- ja yleisöpalveluja.

#### *Yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Tavoitteena on huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön ja –ympäristön kehittämiseksi ja suojelemiseksi sekä osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Tavoitteena on myös kehittää palveluita asiakaslähtöisesti eri väestöryhmien ja tutkimuksen tarpeisiin sekä lisätä toiminnan avoimuutta ja vuorovaikutusta. Kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta parannetaan ja arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden sekä aineistojen sähköistä saatavuutta ja käyttöä kehitetään.

#### *Toiminnallinen tuloksellisuus*

Toiminnassa toteutetaan kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjauksia.

Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia ja maakunnallisia tehtäviä, ennakoivaa ja vuorovaikutteista toimintaa ja ohjelmallista suojelupolitiikkaa. Vahvistetaan toimintaa kansainvälisten sopimusten toimeenpanossa ja osallistumisessa eurooppalaiseen, pohjoismaiseen ja Itämeren alueen kulttuuriperintöyhteistyöhön.

Kansallismuseon uudistaminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen jatkuu vuoden 2019 aikana.

Museoviraston aineistoja ja prosesseja muutetaan digitaaliseen muotoon tavoitteena helpottaa ja lisätä palvelujen käyttöä.

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2016	2017	2018	2019
<b>Tulokellisuuden tunnusluvut</b>	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
<b>Tuotokset ja laadunhallinta</b>				
Verkkopalveluiden käyttöaika, tuntia	72 580	83 316	73 000	85 000
Sähköisesti luetteloitujen kuvien saatavuus internetissä	140 272	156 633	145 000	165 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	613 533	681 209	625 000	685 000
<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	212	2,04	2,12	2,12
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,86	3,48	3,86	3,86
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,63	3,69	3,6	3,6
Henkilötyövuodet	254	242	250	250

**Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)**

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	28 910	22 616	23 094
<b>Bruttotulot</b>	4 283	3 300	3 300
<b>Nettomenot</b>	24 627	19 316	19 794
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 341		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 807		

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Kansallismuseon perusnäyttely	-200
Kokoelmien siirto kokoelmakeskukseen	500
Tasomuutos uusia tehtäviä varten	100
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-15
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-8
Palkkausten tarkistukset	449
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-4
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-87
Toimintameno säästö (HO 2015)	-100
Toimitilameno säästö (HO 2015)	-305
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-38
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	138
Vuokramenojen indeksikorotus	62
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-14
<b>Yhteensä</b>	<b>478</b>
2019 talousarvio	19 794 000
2018 talousarvio	19 316 000
2017 tilinpäätös	23 093 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 194 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

*Selvitysosa:* Näkövammaisten kirjasto (Celia) on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus, joka tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa, esim. äänikirjoina ja pistekirjoina yhteistyössä kirjastojen ja kustantajien kanssa. Celian toiminnan tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä yhdenvertaisuutta lukemisessa ja oppimisessa.

Celia tuottaa uusia kauno-, tieto- ja oppikirjanimekkeitä noin 1 300. Celia tuottaa lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalia sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevia kirjoja tuotantopolitiikan mukaisesti.

Kirjasto välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön noin miljoona kertaa vuodessa yhteistyössä yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen sekä muiden yhteisöjen kanssa.

Asiantuntija- ja konsulttitoiminnan painopisteenä on yhteistyön vakiinnuttaminen yleisten kirjastojen ja oppilaitosten kanssa sekä saavutettavan julkaisemisen edistäminen.

*Yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

— Uusia asiakkaita tuodaan palveluiden piiriin Celian, yleisten kirjastojen ja oppilaitosten yhteistyömallin käyttöönotolla pyrkien laajentamaan erityisesti lasten ja nuorten ja verkkopalveluja käyttävien osuutta asiakaskunnassa.

— Saavutettavan julkaisemisen edistämistoimenpiteiden tuloksena saavutettavassa muodossa olevien julkaisujen saatavuus lukemisesteisten käyttöön kasvaa.

	2016	2017	2018	2019
<b>Tuloksellisuuden tunnusluvut</b>	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
<b>Yhteiskunnallinen vaikuttavuus</b>				
<b>Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy</b>				
— Celian kirjatuoanto, uusien nimekkeiden määrä	1 518	1 390	1 300	1 300
— Saavutettavan julkaisemisen suositukset, saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset, lkm	26	34	25	34
<b>Kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisesteisille henkilöille lisätään</b>				
— Yhteistyökirjastojen lukumäärä: kunnat/toimipisteet	200/374	220/441	280/500	280/500
— Yhteistyökirjastojen lukumäärä: korkeakoulukirjastot	24	30	38	38
— Celian palveluita säännöllisesti käyttävät lapset ja nuoret	1 778	1 747	2 370	2 700
<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>				
— Asiakkaita palveluiden piirissä	35 300	39 000	42 700	46 700

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2016	2017	2018	2019
<b>Tulokellisuuden tunnusluvut</b>	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
— Oppikirjatoimitusten määrä	14 500	13 885	15 000	16 000
<b>Sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy</b>				
— Sähköisiä palveluja käyttävien määrä	11 586	13 895	14 000	16 000
— Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	39	48	45	50
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
— Henkilötyövuodet	52	42,6	44	43
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,21	3,12	3,5	3,5

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
<b>Bruttomenot</b>	5 153	4 976	5 304
<b>Bruttotulot</b>	203	110	110
<b>Nettomenot</b>	4 950	4 866	5 194
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 117		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 094		

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Cd-jakeluun tarvittavien polttorobottien hankinta	175
Näkövammaisten verkkojakelun uudistaminen	130
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-3
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Palkkausten tarkistukset	76
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-25
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-40
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-8
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	26
Vuokramenojen indeksikorotus	3
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-4
<b>Yhteensä</b>	<b>328</b>

2019 talousarvio	5 194 000
2018 talousarvio	4 866 000
2017 tilinpäätös	4 937 000

*06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 663 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen
- 3) enintään 190 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

*Selvitysosa:* Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, edistää audiovisuaalista kulttuuriperintöä sekä turvaa lasten kehitystä ja hyvinvointia mediaympäristössä.

KAVI hankkii kokoelmiinsa lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisia filmi- ja videotuotannon esityskopioita ja oheismateriaaleja, tallentaa digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti, ottaa vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuista tallenteita lakisääteisinä talletuksina sekä valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä julkisen valvontasuunnitelman mukaisesti. KAVI ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista ja kuvaohjelmaluokittelijoista sekä julkista kuvaohjelmaluetteloa. KAVI tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukipalveluita kuvaohjelmaluokittelijoille ja kuvaohjelmien tarjoajille sekä ylläpitää ja kehittää luokitteluohjelmistoa.

#### *Yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

- Kotimaisen kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään digitoimalla aineistoja ja kokoelmia sekä tarjoamalla digitoituja kokoelmia yleisön saataville Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymä FINNAn sekä KAVIn radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteiden kautta
- Elokuvakulttuurin ja -kasvatuksen yleisöpohjaa monipuolistetaan ja elokuvakulttuurin saavutettavuutta lisätään erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille mm. siirtämällä pääkaupunkiseudun esitystoiminta Keskustakirjastoon
- Kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta edistetään ja lapsille turvallista mediaympäristöä tuetaan valvomalla kuvaohjelmien tarjontaa.

	2019			
Tuloksellisuuden tunnusluvut	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 tavoite/arvio	tavoite/arv io
<b>Tuotokset ja laadunhallinta</b>				
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	132 094	136 183	134 700	142 500
— Maksulliset palvelut/esitystoiminnan katsojamäärät	51 033	53 674	50 000	53 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuina (rtva) <sup>1</sup>	451	501	551	601
— Mediakasvatuksen tiedotuskampanjat	10	10	27	10
— Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvien valvontatapahtumien määrä	43	42	50	40
<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>				
— Kokoelma- ja arkistotyö yht., euroa/elokuva	24,8	24,4	23,6	23,6
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	3 285	2 937	3 084	2 450
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa/ohjelma <sup>2</sup>	171	105	108	108
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma <sup>3</sup>	193	245	150	200



	2019			
Tuloksellisuuden tunnusluvut	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 tavoite/arvio	tavoite/arv io
<b>Henkisten voimavarojen hallinta</b>				
— Henkilötyövuodet	85	84	82	78
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,25	3,28	305	3,5

<sup>1)</sup> Kumulatiivinen kertymä. Luvussa huomioitu Ylen vanha digitoitu, omatuotantoinen aineisto, jota toimitetaan KAV:in vuodesta 2014 eteenpäin.

<sup>2)</sup> Tilauksesta luokitellut

<sup>3)</sup> Uudelleenluokitellut

### Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
<b>Bruttomenot</b>	7 388	6 719	7 463
<b>Bruttotulot</b>	1 071	750	800
<b>Nettomenot</b>	6 316	5 969	6 663
<b>Siirtyvät erät</b>			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 078		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	841		

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digitaalisten asiakaspalveluiden kehittäminen ja viraston toimintaedellytysten turvaaminen	430
Elokuvateatteritoiminnan siirto	180
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-3
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Palkkausten tarkistukset	140
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-32
Toimintameno säästö (HO 2015)	-50
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-13
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	40
Vuokramenojen indeksikorotus	9
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-5
<b>Yhteensä</b>	<b>694</b>

2019 talousarvio	6 663 000
2018 talousarvio	5 969 000
2017 tilinpäätös	6 080 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 064 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taitelijaeläkkeistä (194/2016) annetun lain mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3 määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

*Selvitysosa:* Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2018 on 1 343,98 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään.

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

---

Eläkkeiden indeksitarkistus	104
<b>Yhteensä</b>	<b>104</b>

---

2019 talousarvio	19 064 000
2018 talousarvio	18 960 000
2017 tilinpäätös	17 971 049

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyysskohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 16 043 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyysskohteiden tilakustannuksiin.

*Selvitysosa:*

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

---

Seurasaaren rakennusten siirtojen vuokravaikutus	200
Vuokramenojen indeksikorotus	157

---

<b>Yhteensä</b>	357
-----------------	-----

2019 talousarvio	16 043 000
2018 talousarvio	15 686 000
2017 tilinpäätös	15 400 000

### 30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	2 580 000
Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen	900 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
<b>Yhteensä</b>	<b>3 700 000</b>

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

<b>Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja</b>	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	281	288	283	281
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	47	43	48	47

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

<b>Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja</b>	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2018 arvio	2019 arvio
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 542	1 647	1 550	1 560
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,0	9,1	9,0	9,0
Verkkokäynnit, kpl/asukas	7,7	6,7	8,0	8,2
Lainaukset, kpl/asukas	16	15,6	16,2	16,2
Toimintakustannukset, euroa/asukas	58	57	58	58

2019 talousarvio	3 700 000
2018 talousarvio	3 700 000
2017 tilinpäätös	3 700 000

### 31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 46 482 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469, orkestereilla enintään 1 033 ja museoilla enintään 1 183.

*Selvitysosa:* Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on teattereilla 52 226 euroa, orkestereilla 49 183 euroa ja museoilla 67 543 euroa henkilötyövuotta kohden.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty yhteensä 58 695 000 euroa momentilla 29.80.52.

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Valtionosuudet budjettivaroista (mom. 29.80.31)	Valtionosuudet rahapelitoiminnan voittovaroista (mom. 29.80.52)	Yhteensä
Teattereiden valtionosuus	25 162 000	26 069 000	51 231 000
Orkestereiden valtionosuus	8 579 000	10 137 000	18 716 000
Museoiden valtionosuus	12 741 000	22 489 000	35 230 000
<b>Yhteensä</b>	<b>46 482 000</b>	<b>58 695 000</b>	<b>105 177 000</b>

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirto momentille 32.20.40)	-750
Elokuvateatteritoiminnan siirto (siirto momentille 29.80.06)	-180
Kertamenon poistuminen	-1 950
Kustannustason tarkistus (museot)	1 574

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Kustannustason tarkistus (orkesterit)	-138
Kustannustason tarkistus (teatterit)	-1 356
Tilakustannusavustusten muuttaminen toiminta-avustuksiksi (siirto momentilta 29.80.53, LTAE 1 2018)	717
<b>Yhteensä</b>	<b>-2 083</b>

2019 talousarvio	46 482 000
2018 talousarvio	48 565 000
2017 tilinpäätös	48 387 827

(35.) *Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

*Selvitysosa:* Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2018 talousarvio	8 000 000
2017 tilinpäätös	8 000 000

### 40. *Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

*Selvitysosa:* Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2019 talousarvio	252 000
2018 talousarvio	252 000
2017 tilinpäätös	—

### 41. *Eräät käyttöoikeuskorvaukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 9 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Määrärahasta maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

#### **Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

---

Yksityisen kopioinnin väheneminen	-2 000
<b>Yhteensä</b>	<b>-2 000</b>

---

2019 talousarvio	24 648 000
2018 talousarvio	26 648 000
2017 tilinpäätös	26 648 000

#### **50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)**

Momentille myönnetään 3 915 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rauhantyön järjestöjen ja Ihmisoikeusliiton avustusten maksamiseen
- 2) kulttuurin ja luovien alojen sisältöihin perustuvan matkailun kehittämiseen liittyvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden edistämisen ja prosenttitaiteen periaatteen laajentamisen toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) avustuksiin Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan
- 5) kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeisiin liittyvien avustusten maksamiseen
- 6) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

*Selvitysosa:*

#### **Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

---

Rauhantyön valtakunnallisten järjestöjen toimintaan	300 000
Ihmisoikeusliitto ry:n toimintaan	175 000
Matkailun kärkihankkeen kulttuurimatkailuosion toteuttamiseen	150 000

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantamiseen lapsille ja nuorille	2 400 000
Prosenttiperaatteen laajentamiseen	500 000
Bulevardin teatteriyhdistys ry:n toimintaan	290 000
Kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeisiin	100 000
<b>Yhteensä</b>	<b>3 915 000</b>

## Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ihmisoikeusliiton toiminnan turvaaminen	75
Kertamenojen poistuminen	-240
Kulttuuripolitiikan tutkimus-, kehittämis- ja selvityshankkeet	100
Prosenttitaiteen periaatteen laajentaminen	500
Svenska Teaternin peruskorjauksen rahoituksen päättymisen	-4 200
Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden edistäminen	2 400
Kärkihankerahoituksen päättymisen (HO 2015)	-2 600
<b>Yhteensä</b>	<b>-3 965</b>

2019 talousarvio	3 915 000
2018 talousarvio	7 880 000
2017 tilinpäätös	8 293 000

### 51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 853 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	11 297 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	456 000

<b>Yhteensä</b>	14 853 000
-----------------	------------

Taiteilija-apurahan suuruus ajalla 1.1.2019-31.3.2019 on 1 709,37 euroa/kk ja ajalla 1.4.2019—31.12.2019 on 1 733,37 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Palkkausten tarkistukset	238
<b>Yhteensä</b>	<b>238</b>

2019 talousarvio	14 853 000
2018 talousarvio	14 615 000
2017 tilinpäätös	14 058 620

*52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 246 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskesuksesta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen



7) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä museolain (729/1992) 4 a §:n mukaisten avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

8) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen elokuvataiteen edistämisestä annetun lain (28/2000) nojalla sekä enintään 2 845 000 euroa Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen

9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperalle ja -baletille enintään 37 997 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 13 195 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin sekä Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointiin ja kansalliseen vastinrahoitukseen.

Kohdasta 2 myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3 määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

---

<b>1) Luova työ ja tuotanto</b>	103 208 500
Elokuva	20 700 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	49 884 000
Kirjallisuus	882 500
Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	5 492 000
Kulttuurin tuotanto ja levitys	26 250 000
<b>2) Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin</b>	31 219 500
Kirjastot ja tiedon saatavuus	7 269 000
Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta	23 950 500
<b>3) Kulttuurin perusta ja jatkuvuus</b>	111 832 000
Museot ja kulttuuriperintö	33 897 000
Kulttuuritilat	6 580 000
Kansalliset kulttuurilaitokset	63 627 000
Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen	7 728 000
<b>Yhteensä</b>	<b>246 260 000</b>

---

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto rahapelitoiminnan jakamattomista voittovaroista	750
Musiikkitalon urkuhankinta rahapelitoiminnan jakamattomista voittovaroista	500
Palautuneet käyttämättömät veikkausvoittovarat	4 364
Tilakustannusavustusten muuttaminen toiminta-avustuksiksi (LTAE 1 2018)	717
Valtionosuuksien siirto budjettivaroista maksettavaksi (LTAE 1 2018)	-717
Tasomuutos	2 352
<b>Yhteensä</b>	<b>7 966</b>

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	246 260 000
2018 talousarvio	238 294 000
2017 tilinpäätös	233 369 046

### 53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 26 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tilakustannusavustusten muuttaminen toiminta-avustuksiksi (siirto momentille 29.80.31, LTAE 1 2018)	-717
Vuokramenojen indeksikorotus	230
<b>Yhteensä</b>	<b>-487</b>

2019 talousarvio	26 894 000
2018 talousarvio	27 381 000
2017 tilinpäätös	26 847 335

### 55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansallinen digitaalinen kulttuuriperintö -kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin

3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen

4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen

5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin

6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

2019 talousarvio	1 950 000
2018 talousarvio	1 950 000
2017 tilinpäätös	1 950 000

*(59.) Eräät avustukset Kansallisgallerialle (siirtomääräraha 2 v)*

2017 tilinpäätös	10 000 000
------------------	------------

*72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2019 talousarvio	739 000
2018 talousarvio	739 000
2017 tilinpäätös	739 000

*75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 3 899 000 euroa.

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

### Käyttösuunnitelma (euroa)

---

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	3 100 000
<b>Yhteensä</b>		<b>3 899 000</b>

---

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

### Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2019 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Kertameno poistuminen	-789
Suomenlinnan asuinrakennusten peruskorjauskustannukset	1 000
<b>Yhteensä</b>	<b>211</b>

---

2019 talousarvio	3 899 000
2018 talousarvio	3 688 000
2017 tilinpäätös	5 159 000

### 95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2019 talousarvio	50 000
2018 talousarvio	50 000
2017 tilinpäätös	—

96. Lahjoitus Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääomaan (siirtomääräraha 2 v)

*Selvitysosa:* Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2019 talousarvio

2018 talousarvio

—  
6 000 000

## 90. Liikuntatoimi

*Selvitysosa:* Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt.

Liikuntapolitiikan päämääränä on liikunnan tasa-arvoinen ja yhdenvertainen edistäminen, väestön fyysisen aktiivisuuden, osallisuuden ja liikunnallisen elämäntavan lisääminen. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan varhaiskasvatuksessa, koulussa, perheissä ja liikuntaharrastuksissa. Liikunnan edistämistoimenpiteitä suunnataan kaikkiin elämänkulun vaiheisiin liikuntaolosuhteita kehittämällä, tukemalla liikuntaseurojen ja -järjestöjen toimintaa sekä huippu-urheilua. Erityisesti liikkumattomuuden ja liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden aiheuttamat yksilölliset ja yhteiskunnalliset haasteet tunnistetaan, ja niihin pyritään vastaamaan sekä ministeriön omilla toimenpiteillä että poikkihallinnollisella yhteistyöllä koko valtioneuvostossa.

Liikunnan toimialan johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle arvioinnille.

### **Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:**

- Liikunnallinen elämäntapa yleistyy
- Liikunta on yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunta ja urheilu lisäävät osallistumista.

### **Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet:**

**Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään systemaattisesti.** Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista.

**Liikunnan kansalaistoiminta on aktiivista ja osallistavaa.** Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa, paikallista seuratoimintaa ja matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suurtahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

**Liikunnan harrastaminen eri väestöryhmissä lisääntyy.** Tuetaan Liikkuva koulu –ohjelmaa (sis. varhaisvuodet, perusasteen, toisen asteen). Tuetaan Kunnossa kaiken ikää –ohjelmaa. Tuetaan liikunnan edistämishankkeita koko elämänkulussa. Avustetaan liikunnan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lisääviä hankkeita. Tuetaan maahanmuuttajien kotouttamista liikunnan avulla. Parannetaan eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksia liikunta-alan vapaatavoitteiseen koulutukseen.

**Kehitetään huippu-urheilua kansainvälisen menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen vahvistamiseksi.** Tuetaan lahjakkaiden urheilijoiden valmentautumisen edellytyksiä, kehitetään urheilu-uran ja opiskelun yhdistämisen mahdollisuuksia ja valmentautumisen toimintaympäristöjen kehittämistä. Tuetaan lajien välisen yhteistyön vahvistumista ja lajiliittojen mahdollisuuksia edistää oman lajinsa huippu-urheilumenestystä. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisiä toimenpiteitä avustamalla Suomen Urheilun Eettisen Keskuksen (SUEK) toimintaa.

**Toimialan osaaminen ja tietopohja vahvistuvat ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti.** Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suunnassa. Vahvistetaan tiedonhankintaa ja hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa. Tuetaan tiedon tuotantoa liikuntapaikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää. Tuetaan Suomessa järjestettäviä liikunnan toimialan kansainvälisiä konferensseja.

**Liikunnan asema eri hallinnonalojen päätöksenteossa vahvistuu.** Varmistetaan liikunnan edistämisen huomioiminen kuntien strategioissa ja liikuntapoliittisissa toimenpiteissä. Toimeenpannaan OKM:n ja STM:n koordinoimat valtakunnalliset terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan linjaukset ja lisätään vuorovaikutusta muitten hallinnonalojen kanssa. Valtion liikuntaneuvosto arvioi valtionhallinnon eri ministeriöiden toimenpiteitten vaikutuksia liikunnan edistämisessä.

### Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2019 arvio
<b>Liikuntaa tai urheilua liikunta- ja urheiluseuroissa harrastavien osuus, %<sup>1</sup></b>				
9—13 -vuotiaat				
— tytöt	62	64	64	67
— pojat	60	66	67	67
15-vuotiaat				
— tytöt	39	44	44	47
— pojat	47	47	47	50
15—24 -vuotiaat				
— tytöt	27	27	27	28
— pojat	24	24	24	25
<b>Vakituisesti useita tunteja viikossa kuntoliikuntaa tai urheilua, kuten juoksua, hiihtoa, uintia tai pallopelejä harrastavien osuus, %<sup>2</sup></b>				
20—54 -vuotiaat	31	25	25	26
55—74 -vuotiaat	16	12	12	13

Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2019 arvio
<b>Liikuntasuosituksen mukaisesti liikkuvien osuudet, %<sup>3</sup></b>				
9-vuotiaat				
— tytöt			44	45
— pojat			39	45
11-vuotiaat				
— tytöt	26	33	33	35
— pojat	36	46	46	48
13-vuotiaat				
— tytöt	15	21	21	22
— pojat	22	31	31	32
15-vuotiaat				
— tytöt	9	13	13	15
— pojat	11	21	21	23
20—54 -vuotiaat				
— miehet	15	18	18	20
— naiset	20	18	18	20
<b>Koululaisten MOVE -testien juokсутestin (piip-testi) mediaanitulos (min, sek)</b>				
12-vuotiaat				
— tytöt			3 min 58 s	4 min 00 s
— pojat			4 min 34 s	4 min 45 s
15-vuotiaat				
— tytöt			4 min 41 s	4 min 45 s
— pojat			5 min 53 s	6 min 00 s
<b>Varuspalvelukseen astuvien alokkaiden Cooper-juokсутestin keskiarvo (metriä)<sup>4</sup></b>	2 423	2 407	2 402	2 400

<sup>1)</sup> Yhteenvetoarvio seuraavien tutkimusten pohjalta: Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2014 ja 2016 sekä Nuorten vapaa-aikatutkimus 2012 ja 2015.

<sup>2)</sup> Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH, (THL). "Kuinka paljon liikutte ja rasitatte itseänne ruumiillisesti vapaa-aikana? Harrastan varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua kuten juoksua, hiihtoa, uintia tai pallopelejä useita tunteja viikossa" osuus (20—54 v. ja 55—74 v. ikäryhmät)

<sup>3)</sup> Lasten ja nuorten liikuntasuositus: Kaikkien 7—18 -vuotiaiden tulee liikkua vähintään 1—2 tuntia päivässä monipuolisesti ja ikään sopivalla tavalla. Yli kahden tunnin pituisia istumisjaksoja tulee välttää. Luvut perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa -tutkimukseen. Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein. Vuoden 2015 luvut perustuvat vuoden 2014 tuloksiin. Aikuisväestön osalta suositusten mukaan liikkuvien määrän tulkinnassa on käytetty UKK-instituutin liikuntapiirakan (www.ukkinstituutti.fi/liikuntapiirakka) mukaista liikunnan määrää. Luvut perustuvat Alueelliseen terveys- ja hyvinvointitutkimukseen ATH, (THL).

<sup>4)</sup> Varusmiesten juokсутestitulostatot, 12 minuutin Cooper-testi

30. Avustus Liikkuva koulu- ja Liikkuva opiskelu –ohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikkuva opiskelu -ohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:* Määräraha on tarkoitettu käyttämään toisen asteen koulutuksessa tapahtuvaan toimintaan, mutta siihen sisällytetään myös pilotteja korkea-asteella.

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Liikkuva opiskelu – toimintaan	3 500
Kärkihankerahoituksen päätyminen (HO 2015)	-7 000
<b>Yhteensä</b>	<b>-3 500</b>

---

Momentin nimike on muutettu.

2019 talousarvio	3 500 000
2018 talousarvio	7 000 000
2017 tilinpäätös	7 000 000

#### 50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 154 667 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) enintään 370 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin



8) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu ja Piikkarit -tunnustusten maksamiseen

9) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

10) Olympiastadionin perusparannushankkeeseen

11) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, joista aluehallinnon liikuntatoimet voivat käyttää enintään kaksi henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin valtionavustus- ja informaatio-ohjauksen tehtäviin.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohtien 3 ja 7 määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7 määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

*Selvitysosa:*

#### **Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

---

<i>Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen</i>	33 865 000
Liikuntapaikkarakentamisen avustamiseen	32 365 000
Liikunnan yhdenvertaisuuteen	1 500 000
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	64 750 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	46 270 000
Huippu-urheiluun	12 650 000
Liikunnan ja urheilun suurtahtumiin	1 600 000
Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan	3 650 000
Kansainväliseen yhteistyöhön	580 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	28 245 000
Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 545 000
Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen	8 700 000
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	27 807 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	17 844 000
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin	3 880 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöille sekä koulutustoimintaan	4 120 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	410 000

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	1 073 000
<b>Yhteensä</b>	<b>154 667 000</b>

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 88,20 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 95,58 euroa opiskelijavuorokautta kohden. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin myönnetään 394 000 euroa momentilta 29.90.52.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen tuloutuksen päätyminen (Olympiastadionin perusparannus 6,8milj.e, Treen monitoimiareena 6,0 milj.e)	-12 800
Tampereen monitoimiareena (LTA 3 2017 valtuus)	1 000
Tasomuutos	1 528
<b>Yhteensä</b>	<b>-10 272</b>

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	154 667 000
2018 talousarvio	164 939 000
2017 tilinpäätös	166 235 525

52. *Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 474 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille

2) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:* Momentin 29.90.50 määrarahasta osoitetaan valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin yhteensä 16 922 000 euroa.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poisto	-965
Kustannustason tarkistus	-55

<b>Yhteensä</b>	-1 020
2019 talousarvio	474 000
2018 talousarvio	1 494 000
2017 tilinpäätös	1 826 000

(55.) Valtionavustus liikuntapaikan rakentamiseen KymiRing Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)

2017 tilinpäätös	3 500 000
------------------	-----------

## 91. Nuorisotyö

*Selvitysosa:* Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa; tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista; tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa; edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys; kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen; sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtion nuorisotyön ja -politiikan strategia-asiakirjana on valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma. Vuosille 2017—2019 hyväksytyn ohjelman tavoitteena on edistää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia; vahvistaa nuorten työllistymistaitoja ja vähentää syrjäytymistä; lisätä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia; ehkäistä nuorten mielenterveysongelmia, sekä tukea nuorten itsenäistä asumista.

### **Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa nuorisotyölle ja -politiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:**

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa
- Nuorten elämänhallintataidot vahvistuvat

### **Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet ovat:**

- Valmistellaan nuorisolain (1285/2016) mukainen valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2020—2023
- Arvioidaan kauden 2018—2019 nuorisoalan osaamiskeskusten tuloksellisuus ja päätetään kauden 2020—2023 valtakunnallisista nuorisoalan osaamiskeskuksista

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

- Vastataan Suomen EU-puheenjohtajakauden toteutuksesta nuorisosalalla, ja osallistutaan tulevan monivuotiseen EU-ohjelmakauden valmisteluun
- Toteutetaan valtakunnalliset nuorisotyön peruspalveluiden kyselyt yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa
- Tehdään selvitys maakunta- sekä sosiaali- ja terveyspalveluja uudistusten vaikutuksista nuorisotyöhön ja arvioidaan selvityksen pohjalta nuorisolain uudistamistarve
- Avustetaan valtakunnallisia nuorisosalan järjestöjä ja nuorisokeskuksia, ja kehitetään valtionavustusten vaikutusten arviointia
- Tuetaan nuorisotyön ja -politiikan strategisten painopisteiden mukaisesti nuorisotoimialan kehittämis-hankkeita
- Osana EU:n Nuorisotakuun toimeenpanoa, valmistellaan yhdessä OECD kanssa ”Investing in Youth Finland” raportti hyödyntäen nuorisotoimialan nuorisotilastot.fi -palvelua
- Tuetaan nuorten työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä osana sosiaalista vahvistamista sekä osallistutaan Ohjaamoiden kehittämiseen
- Kehitetään kansallista ja eurooppalaista nuorisotoimialan tutkimusta ja tiedontuotantoa nuorisopoliittisen päätöksenteon tueksi. Vakinaistetaan Suomen nuorisotyön tilastot paikallisena, alueellisena ja valtakunnallisena nuorisotoimialan nuorisotilastot.fi -palveluna

### Nuorisotyön tunnuslukuja:

	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2019 arvio
— 10—29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	57	57	58
— 15—29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	56	75	75
— 15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	90	85	87
— Peruskouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystutkimus/THL), %	9	9	9
— 15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	35	39	35
— 15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	9	7	7
— 15—29 -vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri), %	83	80	83
— Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	48 100	38 300	28 000

### 50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 320 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (1285/2016) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin

- 2) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille
- 3) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin avustuksiin nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen
- 4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen sekä EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 8) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen
- 9) valtakunnallisten nuorisoalan osaamiskeskusten tukemiseen
- 10) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen
- 11) alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen, Suomen nuorisotyön tilastot paikallisena, alueellisena ja valtakunnallisena kokoavan nuorisotoimialan nuorisotilastot.fi -palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 12) enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään seitsemän henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 12 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

#### *Selvitysosa:*

#### **Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

---

<i>Nuorten aktiivinen kansalaisuus</i>	
Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 300 000
Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	1 050 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>	
Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen	7 627 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö</i>	
Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen	7 975 000
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	4 670 000

---

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

---

<i>Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen</i>	
Valtakunnalliset nuorisoalan osaamiskeskukset	5 000 000
Kokeilu, kehittäminen, tutkimus, ml. harrastuspassi	3 748 000
Kansainvälinen yhteistyö	1 250 000
Nuorisokeskukset	5 700 000
<b>Yhteensä</b>	<b>55 320 000</b>

---

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

---

Tasomuutos	550
<b>Yhteensä</b>	<b>550</b>

---

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2019 talousarvio	55 320 000
2018 talousarvio	54 770 000
2017 tilinpäätös	52 641 717

### 51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 523 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukemiseen
- 2) etsivän nuorisotyön tukemisesta sekä EU:n Nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:*

### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

---

Työpajatoiminnan tukemiseen	13 500 000
Etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä EU:n Nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen	6 023 000
<b>Yhteensä</b>	<b>19 523 000</b>

---

Etsivän nuorisotyön tukemiseen osoitetaan lisäksi 6 627 000 euroa momentilta 29.91.50.

### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

## Talousarvioesitys 2019, Ministeriön ehdotus

Kertamenen poistuminen	-400
Määrärahan tason säilyttäminen vuoden 2017 tasossa	1 500
Kärkihankerahoituksen päättyminen (HO 2015)	-1 500
<b>Yhteensä</b>	<b>-400</b>

2019 talousarvio	19 523 000
2018 talousarvio	19 923 000
2017 tilinpäätös	20 003 000

### 52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

*Selvitysosa:*

#### Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	850 000
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	1 300 000
<b>Yhteensä</b>	<b>2 150 000</b>

Saamelaisalueen ulkopuolella tapahtuvan kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen osoitetaan lisäksi 250 000 euroa momentilta 29.91.50.

#### Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenen poistuminen	-300
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	500
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminnan laajentaminen	150
<b>Yhteensä</b>	<b>350</b>

2019 talousarvio	2 150 000
2018 talousarvio	1 800 000
2017 tilinpäätös	4 150 000

## 29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

### 70. Opintotukitoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 400 000 euroa.

*Selvitysosa:*

#### Tulojen arvioitu kertymä (euroa)

Vuonna 2019 maksettujen takausvastuiden lyhennykset	2 400 000
Takausvastuusaatavien lisäys	11 000 000
Korkotulot	5 000 000
<b>Yhteensä</b>	<b>18 400 000</b>
2019 talousarvio	18 400 000
2018 talousarvio	18 300 000
2017 tilinpäätös	18 201 693

### 88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapeli-toiminnan tuotoista

Momentille arvioidaan kertyvän 563 814 000 euroa.

*Selvitysosa:* Tuloista 542 600 000 euroa on arpajaislain mukaisia rahapeliyhtiön tuottoja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen ja 16 850 000 euroa on jakamattomia voittovaroja ja 4 364 000 euroa aiempina vuosina myönnettyjen valtionavustusten palautuksia. Tuloja vastaavasti momenteilta 29.40.53, 29.80.52, 29.90.50 ja 29.91.50 myönnetään määrärahoja urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen.

Momentin nimike on muutettu.

2019 talousarvio	563 814 000
2018 talousarvio	570 500 000
2017 tilinpäätös	554 686 000

### 99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

*Selvitysosa:* Momentille kertyvät tulot ovat hallinnonalan sellaisia tuloja, joita ei ole budjetoitu muille momenteille.

2019 talousarvio	4 000 000
2018 talousarvio	4 000 000
2017 tilinpäätös	8 594 575